

AVE MARIA

JUNE 1944

LETNIK 37

AVE MARIA

36. LETNIK

JUNIJ, 1944

Kaj je kje na straneh te številke:

Milo potožilo — A. M. Slomšek	str. 1
Hvalil ga ne bom — iz spominov starega župnika	2
Posvetnjaki pricapljali za cerkvijo — P. B. A.	4
Ali sveto pismo res napak uči? — P. B. A.	5
Misli za prošnji teden — P. B. A.	7
Zvestoba papeštvu — Kard. Faulhaber	8
Očetovo pohujšanje — Filip Terčelj	10
Oče — Filip Terčelj	11
Udaril bom pastirja — P. B. A.	12
Misli selskega modrijana	13
Nadaljnja imena partizanskih žrtev	15
Tonče s Sloma — celoletna povest — P. B. A.	17
Križem kraljestva križa — P. B. A.	17
Na severnem morju — R. L. — poslovenil M. Jenko ..	26
Izjava in poziv katoličanom	27
Tretji red sv. Frančiška — P. Marcel Marinšek	28

AVE MARIA

mesečnik za slovenske katoličane v Ameriki.

Prinaša vzgojne in nabožne članke, kakor tudi povestice in druge slovenske spise pomembnejše vsebine našim slovenskim izseljencem v pouk in zabavo.

Izdajateljji:

FRANČIŠKANI V LEMONTU.

Ave Maria, P. O. B. 608,
Lemont, Ill.

Naročnina velja \$2.50.

Naročnina Tvoja je dar v podporo ubožnejšim slovenskim fantom, ki se izobrazujejo za slov. duhovnike v lemontskem semenišču.

Naročnikov in dobrotnikov se spominjamo v lemontskem samostanu v vseh svojih molitvah, pri sv. mašah in drugih duhovnih opravilih. Opravimo pa zanje tudi sv. mašo in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Entered as second-class matter August 20, 1925, at the post office at Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on August 29, 1925.

Printed by
SERVICE PRINTERS
Lemont, Ill.

A V E M A R I A

JUNIJ, 1944—

—Letnik XXXVI.

MILO POTOŽILO

(Napisal Anton Martin Slomšek l. 1848.)

PISANO je: "Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede."

To žalostno prerokovanje se hoče sedanje dni tudi med Slovenci po mnogoterih krajih ponavljati. Milo toži sveta mati katoliška cerkev in žaluje nad svojimi zaslepljenimi otroki, ki se ne zavedajo, kako hudo delajo, ko zaničujejo namestnike božje.

Kaj so vam storili, Slovenci vi, vaši dušni pastirji?

Ali vam niso skrbno v cerkvi in šoli večne resnice razlagali?

Ali niso mlade in stare lepo učili?

Vi jim pa zdaj ušesa zapirate, kadar vam morajo kaj oznaniti, kar ni po vaših posvetnih željah. Ali ne veste, da so tudi Judje ravnotako delali, ko jim je Jezus resnico govoril? Ako vam resnice ne povedo po vaših mislih, prepričajte jih. Če vam pa resnico pripovedujejo, zakaj jih ne poslušate? Ali ne veste, da vam jih je Kristus poslal, ki govori:

"Kdor vas (namestnike božje) poslušaja, mene poslušaja; kdor vas zaničuje, mene zaničuje."

Kaj so vam storili, Slovenci vi, posvečeni mašniki vaši, da jih mnogi med vami tako slabo spoštujete in se nadnje

povzdiguje, kakor vas sovražniki svete vere ščuvajo?

Povejte: ali vam niso službe božje čedno opravljali? Ali vam niso svete zakramente pridno delili? Ali niso vaši duhovski očetje otrokom prvi, bolnikom na smrtni postelji pa zadnji dobrotniki?

Kaj so vam storili žalega, Slovenci vi, vaši duhovni očetje? Ali vam niso neprenehoma dobre svete dajali, da bi vas po svoji moči škode obvarovali? Ali niso skrbeli za vašo pravo časno in večno srečo?

Vi se pa ravno zdaj teh svojih očetov izogibljete, ko vam dobrih prijateljev in zvestih svetovalcev najbolj treba, da bi si nove sreče, ki se vam kaže in obeta, v svojo nesrečo ne spremenili!

Glejte, Slovenci, na brvi smo! Iz stara rega vnovo čez nevarne globočine gremo. Veliko jih bo na sredi omahnilo in utonilo. Potreba vam je prijatelja, ki vam roko poda.

Imate jih sicer veliko, ki vam roke podajajo, **ki so vas poprej kleli in zaničevali, zdaj vas pa hvalijo in se vam sladkajo.**

Glejte, da vas ne goljufajo, kakor so vas prepogosto goljufali poprej!

Varujte se posvetnih sleparjev, da ne bodo oslepili tudi vas!

Ako slepec slepeca vodi, oba v jamo padeta!

Prava luč je le od zgoraj pride, ne od tega sveta. Kdor nima vere, nima Bo-

ga. Tak tudi vam zvest prijatelj ni bil in ne bo!

Slovensko ljudstvo, kaj je te omamilo, da sovražiš tiste, ki te ljubijo, in ljubiš one, ki te pogosto le sovražijo?

Sovražen človek je to storil. Ljudje **spijo, nove sreče pijani, sovražnik pa bedi in med pšenico grdo in škodljivo ljujko seje.**

Bilo so dosedaj lepo čisto polje prave katoliške, edino zveličavne vere. Skrbni dušni pastirji so sejali in priliivali, Bog pa je dobremu semenu rast dal. Zdaj pa zdravega nauka ne trpiš, ljudstvo slovensko, ako tvojim posvetnim željam ne ustreza. Po svojih željah si učenike izbiraš, ki ti gladijo ušesa in te od prave resnice odvrtaajo. Glej, to je ravna pot, po kateri svojo vero prav lahko izgubiš!

“Kaj človeku pomaga, če si ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi?”

Prišli bodo žalostni časi, pa tvojih sedanjih učencov takrat pri tebi ne bo.

Tistikrat se boš oziralo, ubogo ljudstvo, po svojih dobrih pastirjih, ki jih zdaj zaničuješ, oni pa te v nesreči zapustili ne bodo, kakor jih ti v svoji sreči zapuščaš.

Dobri pastir da življenje za svoje ovce, le slepe ovčice zapuščaajo svojega pastirja.

Urednik dostavlja: Tako je pisal slavni škof Slomšek pred skoraj sto leti. Takrat so vsesplošno mislili, da prihajajo popolnoma novi časi. Samo deloma so obetani novi časi tudi res prišli. Tako bo najbrž tudi v naših časih, ko se spet napoveduje nekaj popolnoma novega. Nehote si mislimo, da bi Slomšek danes nič drugače ne pisal kot je pisal pred skoraj sto leti. Pisal bi spet tako, kot je pisal takrat, za Slovence v starem

kraju, pa zadelo bi kolikor toliko tudi nas — ameriške Slovence? Saj razumete, kaj mislim . . .

“HVALIL GA NE BOM...”

iz spominov starega župnika.

TISTI čas je v naši okolici umrl še primeroma mlad duhovnik in smo šli seveda na pogreb. O rajnem se ni dosti govorilo, ne v dobrem ne v slabem smislu, le eden ali drug faran je namignil, da se mož ni znal čuvati, zato bi lahko še živel. Svojo smrt da si je sam precej pospešil. Koliko je bilo na tem resnice, nisem preiskoval.

O priliki pogrebne svete maše je bila kajpada tudi pridiga. Za pridigarja je bil izbran sosednji župnik, ki je bil z rajnim dober prijatelj. Nehote smo torej pričakovali, da bo izrekel nekaj prav poveličevalnih besed o svojem rajnem sobratu. Bilo je pa drugače.

V začetku pridige je dejal nekako takole:

“Pred nami leži mrtvo truplo moža, ki je imel v življenju prelep noklic in jako vzvišeno nalogo. Kako je vršil svoje dolžnosti, to je sedaj vse edino pri Bogu, da presodi. Jaz ga ne bom hvalil. Samo toliko rečem, molimo za njegovo dušo, da ji Bog odpusti vse grehe, obenem pa molimo, da Bog odpusti tudi vse naše grehe. Zdaj pa premislimo v nadaljnjem govoru besede Kristusove: Jaz sem vstajenje in življenje . . .”

Nobene besede ni bilo več o rajnem, samo ob koncu ga je še enkrat priporočil vsem v toplo molitev.

Mene je pridiga jako ganila, od začetka do konca, pridigarjeve uvodne besede mi pa tudi kar niso hotele iz spomina. Mislim si, da so bile nekam nenavadne, in sem na tihem ugibal, kaj utegne kdo drug reči o njih. Zato sem pozneje vlekkel na ušesa, da bi kaj ujel, pa nihče ni rekel niti besedice — ne navzočni duhovniki, ne kdo med svetnimi ljudmi. Tudi pozneje mi ni od nikoder nič na ušesa prišlo.

Tako sem naredil tej reči konec, postavil piko in si mislil: Mora že biti vse prav. Saj pravijo, da je vedno najlepša in najboljša tista pridiga, ki je pozneje nihče v misel ne vzame. Bolje rečeno, ki o njej nihče glasno ne govori. Ostane samo v srcu — in to je vedno dobro znamenje. In sem na stvar pozabil.

Nekaj let pozneje je pa tisti pridigar obhajal svojo zlato mašo in — čudež božji! — za pridigarja je naprosil — mene . . .

Takrat mi je spet prišla na misel njegova pogrebna pridiga. Kaj vem, kako se je zgodilo, naenkrat se mi je zazdelo, da bo čisto prav, če jaz svojo zlatomašniško pridigo prikrojim nekdanji njegovi — pogrebni . . . Nekaj mi je reklo: če sme nekdo mrtvemu možu postaviti na rakev tisto zares skozi in skozi krščansko željo, da bi mu Bog ljubeznivo odpustil grehe, zakaj bi se pa taka želja ne smela živemu položiti na njegov zlatomašniški venec?

Bolj na široko in na globoko nisem razmišljal o tej reči. Šel sem in naredil pridigo. Začel sem takole:

“Pred nami je naš častitljivi zlatomašnik. Petdeset let že opravlja v naši sredi svoj vzvišeni poklic in svojo prekrasno nalogo kot delavec v vinogradu Gospodovem. Njegova stvar je, da danes pogleda nazaj v svojih 50 let in se pred Bogom vpraša, kako jo je vršil. Naša stvar pa je, da danes iz vsega srca pomolimo zanj, da mu Bog oprostí pomanjkljivosti, kar jih je ali po nemarnosti ali po človeški slabosti zagrešil. Ko molimo zanj, ne pozabimo tudi zase moliti, naj nam Bog velikodušno odpusti naše grehe. Zdaj pa premislimo v nadaljnjem govoru besede svete knjige: Ti si duhovnik po redu Melkizedekovem . . .”

Ne bom se hvalil, ali toliko rečem, da sem govoril iz srca. Slavil sem duhovniški stan in poklic in poudarjal veliko duhovnikovo odgovornost. Vse je bilo jako tiho in me poslušalo zvesto in neutrudljivo.

Pozneje je pristopil k meni gospod zlatomašnik in se mi zahvalil za “jako lepe in primerne besede”. Ker sem vedel, da je to navada in se samo po sebi razume ob takih prilikah, si nisem jemal k srcu. Vzel

sem za izraz vljudnosti in sem mislil, da je opravljeno.

Toda takoj nato stopi k zlatomašniku drug duhovnik, ki sem ga seveda tudi jako dobro poznal, seže mu v roke in mu vošči, da bi dočakal biserno mašo. Potem pa nekako poredno pristavi:

“Ampak, gospod, vse se povrne, vse se povrne! Uvodne besede današnjega pridigarja so bile zelo na mestu, čast mu! Pa tudi vam čast, da ste jih prav tako po krščansko sprejeli, kakor ste pred nekaj leti podobne besede prav po krščansko oddali . . .”

Zlatomašnik je prikimal in nekaj momljal, na obrazu mu je igral pol globoko resen, pol poreden nasmešek.

Meni so zagomazeli po hrbtu mravljinici. Torej sem napravil nekaj nespodobnega, recimo bolj milo — nekaj neprimerne . . . Zarezalo se mi je nekam v mojo notranjost:

“Vse se povrne, vse se povrne . . .”

Potem sem strahoma vlekel na ušesa, če bom še kaj več takih ali podobnih besed slišal o svoji pridigi. K sreči se ni nihče več zmenil za pridigo in kmalu sem se potolažil tako kot po oni pogrebni pridigi: Je morala biti že precej dobra, ko je nihče več v misel ne jemlje. Upajmo, da se je prišla in je ostala v srcih. Oddahnil sem se.

Prišla mi je celo nečimerna misel, ki je dejala:

“Viš, viš! Ti si ukresal še vse nekaj bolj znamenitega in led prebijajočega nego oni pridigar pri pogrebu. Mrtvemu je lahko reči: Bog ti grehe odpusti, živemu pa ne tako lahko. Posebno ne, če je dotični — slavljenec današnji! . . .”

Vendar sem se skušal hitro otresti take nečimerne misli. Ni šla rada proč. Končno je vendar šla, pa sem jo moral pregnati z globokim vzdihom:

“Bog, ti meni grehe odpusti . . .”

Ali končana vsa reč s tem še ni bila. Ko se je umaknila nečimerna misel, se je vrnila druga, očitajoča in žugajoča:

“Vse se povrne, vse se povrne . . .”

In zdaj vam po vsej pravici nekaj povem. Gotovo boste rekli, da sem postal takoj spet nečimeren, da, celo prevzeten in

napuhnjen — Bog mi grehe odpusti! Sklenil sem namreč sam pri sebi prav za trdno in sicer takole:

“Ako mi Bog da doživeti zlato mašo, nak — pridige pri moji zlati maši ne bo. Magari uidem v deveto deželo in tam opravi zlato mašo.”

In še nekaj sem naredil. Takoj ko sem bil doma, sem zapisal v testament, da tudi pri mojem pogrebu pod nobenim pogojem ne sme biti pridige. Vem, da je to sam napuh. Ampak nisem mogel prenesti misli, da bi kdo začel o meni takole pridigati:

“Hvalil ga ne bom — Bog naj mu odpusti grehe . . .”

POSVETNJAKI PRICAPLJALI ZA CERKVIJO

P. B. A.

MED mnogimi ameriškimi listi, mesečniki in tedniki, ki jim navadno pravimo kar po angleško: “magazini”, je precej znan mesečnik z imenom **Coronet**. Najbrž ima na milijone naročnikov, poleg tega se pa prodaja na vseh mogočih novinarskih “štantih”. Ta list je seveda čisto posvetnega duha in prinaša vse mogoče reči, pametne in nespametne. Včasih se mu pa posreči tudi kaj prav dobrega spraviti skupaj. Nekaj takega je prinesel v preteklem aprilu. In to bi rad ta članek povedal bralcem lista Ave Maria. Mislim, da se bo zdelo zanimivo.

Najpoprej omenim še nekaj drugega. Apostolstvo molitve, ki vsak mesec prosi katoličane, da bi molil na kak poseben, od Apostolstva določen namen, je dalo za pretekli april moliti, da bi se mladi pari, ki se mislijo ženiti, dostojno in zares po krščansko pripravljali za zakrament sv. zakona. Kakor nalašč je prav aprilaska številka lista Coronet prinesla članek z naslovom: **Ali si sposoben za zakon?**

Pač zanimiv članek v svetnem listu! Še bolj zanimivo pa je, kako članek na to vprašanje odgovarja. Najprej pove, da je list razposlal na mnoge naročnike posebne

vprašalne pole z mnogimi vprašanji, na katera so potem naročniki odgovorili in jih vrnili posebni komisiji. Vprašanja so šla na ožენjene, omožene, srečne in nesrečne zakonce, pa tudi na razporočene. Članek naznanja, da so možje komisije na podlagi teh odgovorov prišli do važnih zaključkov in da zdaj lahko objavijo nekaka pravila ali postave, katere edine lahko vodijo ljudi do sreče v zakonskem stanu. Z drugo besedo, kdor se misli ženiti ali možiti, naj se teh pravil drži, ali bo pa najbrž njegov ali njen zakon nesrečen.

Kakšna neki so ta pravila? Takoj na tem mestu lahko zapišemo: Skoraj ravno taka so ta pravila kot jih katoliška cerkev že dva tisoč let uči! Saj še veste, vi oženjeni in ve omožene, kaj vam je na srce polagal vaš župnik, ko ste mu šli predstaviti kot ženini in neveste? Pa tudi vam je znano, kakšne so tozadevne pridige po cerkvah in kako se piše v katoliških knjigah, ki razpravljajo o potrebni pripravi na zakonski stan. Torej skoraj prav taka so ta pravila, ki jih je z velikim zadovoljstvom “odkril” list Coronet. Zato sem zapisal vrhu tega članka, da so posvetnjaki pricapljali za Cerkvijo . . .

Zdaj vas pa zanima, kakšna pravila za srečen zakon je ta list ustanovil. Tukaj so!

1. Če so bili starši ženina in neveste v svojem zakonu srečni, je verjetno, da bosta tudi onadva.

2. Če sta bila ženin in nevesta v otroških letih redko in milo kaznovana, je verjetno, da bosta v zakonu srečna. Če jih njiju starši niso nikoli kaznovali, ali pa če so jih preveč kaznovali, je to slabo znamenje za srečen zakon.

3. Če sta ženin in nevesta iste vere, je zelo verjetno, da bo zakon srečen.

4. Če imata ženin in nevesta vsaj še po enega brata ali sestro, je to dobro znamenje za srečen zakon.

4. Istotako je dobro znamenje, če si mislita ustanoviti lasten dom in ne ostati na primer vsak v svoji službi.

5. Dobro znamenje je, če nobeden od njiju še ni bil poročen in potem razporočen (divorsan).

6. Če se ne mislita vzeti brez dovoljenja svojih staršev, je dobro znamenje.

7. Dobro znamenje za srečen zakon je, ako sta do zakona oba čisto živela.

8. Srečna bosta, ako se vzameta zato, da bi se jima rodili otroci. Ako tega name-na nimata, naj ne pričakujeta srečnega zakona.

Tu je kar osem točk, katere Cerkev uči že leta in leta, bolje rečeno: stoletja in stoletja, posvetnjaki so jih pa "odkrili" šele s posebnimi vpraševalnimi polami. In teh vprašalnih pol nikakor niso poslali obenem z odgovori na vprašanja samo kaki katoliški pari, ampak večinoma prav gotovo nekatoliški in zelo čisto brezverski.

Samo eno pravilo, ki ga priporoča list Coronet, ni v skladu s katoliško cerkvijo. List namreč pravi, da naj bi mladina dobila spolni pouk od zdravnikov, če hoče, da bo nekoč stopila v srečen zakon. Cerkev pa priporoča, da naj bi tak pouk dajali svojim mlajšim starši sami, ne kak zdravnik. Seveda, če je zdravnik pošten in vesten, je zadeva tudi v tej točki v redu.

Do vseh teh pravil je prišel torej list Coronet na podlagi izkušenj zakonskih ljudi, ki so razodeli vsak svojo povest ali zgodbo svojega zakona. Človeške izkušnje so seveda zelo poučna reč. Zato je tudi dotični članek v listu Coronet jako poučen. Tisti, ki je ta članek spisal, je zelo ponosen sam nase. Ko beremo njegov članek, ga skoraj vidimo pred seboj, kako se trka na prsi in pravi: Vidite, ljudje božji, kaj takega vam še noben "magazine" ni povedal! Držite se teh pravil, če hočete imeti srečo v svojem zakonskem poklicu! Ako se jih nočete držati, pripišite svoj nesrečni zakon samim sebi!

To je vse prav, ampak čudno je, da je bilo treba toliko truda in zbiranja človeških izkušenj, preden je mogel Coronet prinesiti ta pravila. Razposlati na tisoče in tisoče vprašalnih pol, prebrati in preštudirati jih, ko so prišle nazaj, zapisovati si vse in šteti in primerjati in nazadnje narediti zaključke — to niso mačkine solze! Če bi pa bil kdo rekl tem možem, naj se nikar toliko ne trudijo, ampak rajši pogledajo v kako knjigo, ki daje pouk o srečnem zakonu v ime-

nu katoliške cerkve — hu! Take knjige pišejo kakšni duhovniki — in kaj naj kak duhovnik ve o potrebnih lastnostnih za srečen zakon!?

Hm! Kaj naj ve? Vse tisto ve, kar je Cerkev dognala po dvatisočletni človeški izkušnji in zraven še pod vodstvom Svetega Duha. Toda to ni vse skupaj nič. Rajši so šli iskat dobrih pravil po svoji poti, pa še tega ne vedo, da so našli prav isto, kar Cerkev uči!

To je tako kot bi kdo rekel: Ti, jaz sem pa napravil zelo poučno iskušnjo. Če skočiš skozi okno, ne obvisiš v zraku, ampak štrbunkneš na tla! In je prav verjetno, da se pri tem tudi primerno potolčeš . . .

Dobra izkušnja, ampak zelo nepotrebna, ker to bi ti bil lahko vsak pameten človek povedal, preden si šel sam poskušat. Ha, ha! Ha, ha!

ALI SVETO PISMO RES NAPAK UČI?

P. B. A.

MNOGI pravijo in pišejo, da res sveto pismo napak uči. Morda se je že tudi tebi samemu tako zazdelo. Na primer. Včasih bereš v kaki knjigi, da so ljudje začeli obdelovati zemljo, oziroma so začeli s poljedelstvom, okoli 10 tisoč ali 15 tisoč let nazaj. Pa ti naenkrat pride na misel: Ali nismo včasih brali v zgodbah svetega pisma, da pred tolikimi tisočletji niti Adam in Eva še nista živela . . .?

Drugič bereš kje, da je človeški rod dolgo dolgo živel na zemlji od samega lova na druge ljudi in živali, preden se je toliko spametoval, da je začel pobirati sadeže od rastlin in jih sam saditi. Na drugi strani se pa spomniš, da si bral v zgodbah svetega pisma o Kajnu in Abelu, ki sta bila sinova Adamova, da sta že znala obdelovati zemljo . . .?

In še vse polno takih reči je v svetem pismu, ki jih svetna znanost danes ne potrjuje, ampak pravi, da so napačne. Sem spada zlasti pripovedovanje, kako je Bog

ustvaril svet v šestih dneh, sedmi dan pa počival. Zdaj uče, da se je svet ustvarjal sam, z drugo besedo, da se je počasi počasi razvijal in je to vzelo nedognano število let, ogromno število let, ne pa šest dni . . . Kdo ima prav?

Nekateri ljudje dajo zelo veliko na svetno znanost, zato se jim zdi sveto pismo — otročje. Pravijo, v njem so fletne pravljičice za otroke, za nas pa te bukve niso. Od kar nismo več otroci, svetemu pismu nič več ne verjamemo . . .

Drugi ljudje so spet iz čisto drugačnega testa. Oni pravijo: Sveto pismo je božja beseda, posvetna znanost je pa človeška iznajdba. Torej ne bomo nič verjeli posvetni znanosti. Takih bukev se bomo ogibali, da nas ne zapeljejo na krivo pot. Držali se bomo samo tega, kar uči sveto pismo . . .

Kateri od teh ljudi imajo prav?

Verjemite: Ne eni ne drugi! Posvetna znanost je dobra in zelo koristna. Seveda pa samo takrat, kadar res uči in doprinaša za svoje učenje dokaze. Ni pa še znanost ali veda vsaka živa domišljija, ki se komu porodi v napol učeni glavi. Prave znanosti ali vede se ni treba nikomur bati. Nasprotno, čimveč si je pridobivamo, toliko bolj bomo razumeli svet in življenje in vse, kar se godi okoli nas.

Svetna znanost je samo takrat na napačni poti, kadar začne pripovedovati, da Boga ni, da vera ni potrebna, da je človeka po smrti popoln konec, da ni ne nebes ne pekla, da ni ne greha ne čednosti, da je molitev nepotrebna in da so sveti zakramenti človeška iznajdba. O teh in takih rečeh svetna znanost ne more dajati pouka, ker to ni njen poklic in se na teh potih ne zna prav sukati. Saj tudi ne bote šli k očesnemu zdravniku, kadar imate strgane čevlje. Pa tudi ne k čevljarju, kadar vas oči bole. Seveda ne. Zakaj bi torej hodili iskat pouka v verskih rečeh h knjigam, ki vam razlagajo zgodovino in zemljepisje in vam pripovedujejo, kako je človek živel na zemlji pred davnimi tisočletji?

Ravno tako pa tudi ne boste šli v sveto pismo iskat posvetne znanosti. Sveto pismo je bilo spisano radi verskih reči. Ta

knjiga ima nalogo, da uči ljudi, kako se lahko vrnejo k Bogu, od katerega so izšli. Uči jih, kaj je čednost in kaj je greh. Kako je treba služiti Bogu in rešiti svojo dušo. To je naloga te svete knjige. Ni pa njena naloga, da uči, koliko je svet star, kdaj so začeli ljudje obdelovati zemljo, koliko je bilo vojsk do lanskega leta, ali če je svet okrogel ali ploščat. Vse take reči je Bog prepuštil ljudem, da sami iztuhtajo s pomočjo svojega razuma, to se pravi, da si sami ustanove posvetno znanost. V svetem pismu jih je Bog učil le to, kako naj si rešujejo duše, zakaj nevarnost je bila — pa še velika nevarnost! — da se jim v teh rečeh zmešale vse misli. Da bi jim olajšal pot do zveličanja, zato je Bog dajal svoje "razodetje" že v starem zakonu in je zlasti zato poslal svojega Sina na svet, ki je v novem zakonu dal zadnje in končno "razodetje".

Ko so sveti pisatelji pisali sveto pismo, so imeli torej nalogo, te reči učiti nezmotljivo in Bog sam jim je stal ob strani, da so res pisali verske reči brez pomot. Ko so pa radi lažjega umevanja verskih reči omenjali razne zglede iz zemeljskega življenja, so jih navajali tako, kakor so vedeli in znali iz takratnega stanja svetne znanosti. S tem pa ni rečeno, da so to svetno znanost učili. Vzeli so jo le za nekako podlago, da so na njej razlagali verske nauke. Bog je to dopustil, da so to podlago rabili po stanju takratnega razumevanja, ker mu ni bilo na tem, da sveta knjiga uči svetno znanost, ampak versko.

Pravijo, da je Mojzes neumnost zapisal, ko je povedal, da je Bog v šestih dneh ustvaril svet. No, saj tega ni učil kot kako znanstveno resnico, ker to ni bila njegova naloga. Imel je samo poučiti ljudi, da morajo sedmi dan v tednu praznovati kot Bogu posvečen dan. Če je pri tem skušal tudi povedati, zakaj morajo tako delati, in je dejal, da zato, ker je Bog ustvaril svet v šestih dneh, to ni neumnost, ampak jako lepa opora za spomin, da je šlo ljudem lažje v glavo. Saj se tudi lahko reče, če kdo ravno hoče reči, da je neumnost zapisati: Sedmi dan je pa Bog počival! Kdor bi to hotel dobesedno vzeti, bi bila res neumnost. Kaj je pa treba sploh Bogu počivati, ko

vendar vemo, da se ni niti najmanj utrudil pri ustvarjanju sveta . . . Toda to je le prišpodoba, ki je dala oporo človeškemu spominu in skromnemu razumevanju.

Isto velja o "šestih dneh" in še o mnogih drugih rečeh v svetem pismu. Sveti pisatelji so uporabljali primere iz takratnega razumevanja svetnih reči. In če to razumevanje ni bilo popolno, ker je bila takratna svetna znanost še na zelo nizki stopnji, nikakor ne smemo reči, da je sveto pismo zanič. Za tiste naloge, ki jih je imelo sveto pismo, je to prekrasna knjiga in bo ostala taka do konca sveta. Svetne znanosti pa res nikar ne iščimo v svetem pismu, ker to ni njena naloga. Njena naloga je pač SVE-TA znanost, ne pa SVETNA znanost.

Kdor bi radi takih znanstvenih pomot sveto pismo vrgel v kot in ga ne hotel nikoli več pogledati, bi ravnal tako nespametno, kot tisti človek, ki bi dejal: Na list Ave Maria se ne bom nikoli več naročil, ker ima biti slovenski list, berem pa v njem že na platnicah angleške besede: entered as second class matter . . .

Ali si iz teh besed razvidel, da je Ave Maria — angleški list? Vidiš!

MISLI ZA PROŠNJI TEDEN

P. A. B.

UPAM, da še veste, kaj je prošnji teden. Procesij se kajpada tu v Ameriki tiste dni niste udeleževali, zi starega kraja se jih pa gotovo še spominjate.

Prošnji teden je trkal pred nami, ko tole pišme. Ko bodo te vrstice pred vami, bo prošnji teden že davno minil. Ali je vredno, da pišem te misli za prošnji teden — en mesec prepozno?

O, saj nam sveti Oče tako resno polagajo na srce, naj v teh strašnih in žalostnih časih naredimo iz vsakega svojega tedna — prošnji teden! Iz vsakega svojega dneva — prošnji dan! Iz celega leta — prošnje leto! Saj sami veste, zakaj tako . . .

Prošnji teden nam govori in pridiga — o molitvi!

Molitev je vzvišena, izvrstna in nad vse potrebna v duhovnem in telesnem življenju. Pa je obenem tudi lahko dostopna in vedno pri roki. Posebno zahvalo bi morali dajati Bogu, da nam je molitev napravil tako priročno in vedno uporabljivo. Na vsakem kraju in ob vsakem času lahko molimo, če le — hočemo! Vrata božjega usmiljenja se nikoli ne zapro. Vsem so odprta vsak čas in ob vsaki uri. Vselej najdemo Gospoda pripravljenega in celo željnega, da nas posluša in nam deli dobrote, duhovne in telesne. Kar sili nas, neprestano nam sam prigovarja, naj ga prosimo tega ali onega, pa naj ga zraven častimo in mu pojemo slavo.

Recimo, da bi Bog samo enkrat na mesec dal samemu sebi čas za poslušanje naših molitev. Ali bi mu mogli zameriti? Ali bi se mogli nad njim pritoževati? Ne bi se mogli! Sprejeti bi morali božjo uredbo, kakoršna bi že bila. In potrpežljivo bi morali čakati na tiste dneve in ure, ko bi nas bil pripravljen poslušati. Veseli bi morali biti, da sploh moremo priti na vrsto. Če bi Bog tako ravnal z nami, bi se nam zdelo kar primerno. Saj tako delajo tudi razni ljudje, ki pri njih iščemo kake pomoči. Poizvedeti moramo najprej, kdaj in kje jih lahko vidimo, da jim predložimo svoje potrebe in svoje zahteve. Pa se nam zdi to jako razumljivo in se ne pritožujemo.

Toda Bog ne dela tako. Nobenega časa ne izključuje, dan in noč in vsako minuto je pripravljen za sprejemanje naših molitev. Zato pravi prerok David: Zvečer in zjutraj in opoldne bom govoril in oznanjal in uslišan bo moj glas! Bog se naših prošenj nikoli ne naveliča, kakor se je tako radi naveličajo ljudje. Naveličajo se svojega truda, ki ga nam posvete. Naveličajo se dajati, ker s pogostnim dajanjem se njim samim manjša kupček zemeljskih dobrot. Enkrat, dvakrat, trikrat — to še gre, potem se že začno obotavljati in imajo rajši, če jih nadalje pri miru pustimo.

Bog se nikoli ne naveliča pomagati nam, zakaj njemu ni treba nobenega truda, kadar nam pomaga. Ni se mu bati, da bi sam kaj manj imel, kadar nam daje. Saj je neskončno bogat in njegovi zakladi, najsi že

bodo duhovni ali telesni, se prav nič ne zmajšujejo, ko od njih jemlje in nam deli. Apostol pravi, da je "bogat za vse, ki ga kličejo". Vse lahko obogati, pa sam zato ne bo nič manj bogat postal.

In kakor je neizmerno njegovo bogastvo, tako je brez mej njegovo usmiljenje, brez mej tudi njegova ljubezen. Ne samo da ni nejevoljen, kadar ga nadlegujemo s prošnjo molitvijo, še sam nas spodbuja in kar naravnost zahteva, da se obračamo nanj z molitvijo.

"Prosrite in boste prejeli. Trkajte in se vam bo odprlo!"

Za toliko božjo naklonjenost do naših potreb moramo biti hvaležni. Moramo jo izrabljati s tem, da tudi res molimo, radi in veliko in iskreno molimo.

Naredimo iz vsakega svojega tedna prošnji teden! Iz vsakega dneva prošnji dan. Iz vsakega svojega leta prošnje leto. Naj bo vse naše življenje prošnje življenje — življenje molitve!

ZVESTOBA PAPEŠTVU

(Po kard. Faulhaberju.)

V RIMU je pokopan Peter — apostol. Tam je Petrov prestol, tam zadnja njegova škofovska stolica. Ob tem grobu, ob tem prestolu se stekata ljubezen in sovraštvo stoletij. To je, kar daje krščanskemu Rimu pravo vrednost. V Rimu biva Petrov naslednik, rimski škof, papež. Zato je Rim tako živo zapisan v srce zavednega katoličana.

Zoper vse napade na papeža in papeštvo izpovedujemo svoj, že po večstoletni starosti prečastitljivi program: Iuxta Romam semper! Kako smo naravnani napram papeštvu, to je odločilno vprašanje. Biti s papežem, čutiti z njim, ga spoštovati in ga v verskih, nravnih in cerkvenih ukrepih otroško ubogati, to je katoliško. To je barometer in termometer katoliškega mišljenja in čustvovanja! Z Rimom vedno in povsod in v vsem, za kar je papeštvo postavljeno! Brez pridržka, brez kompro-

misa, pa tudi brez zabavljanja in kritiziranja!

To ni bogopapstvo, to ni nikakšna introvizacija papeža kot Boga, to ni detronizacija Kristusa kot Boga, to je sveta dolžnost, to priznanje od Kristusa postavljene najvišje vidne verske avtoritete in zato praktična izpoved vere v Kristusa Boga, ki zmore iz zmotljivega človeka po svoji volji napraviti nezmotljivega versko-nravnega učnika.

Papeštvo ni človeška ustanova. Najvišjo monarhično vlado Cerkve je zamislil Bog sam. Papeštvo je Kristusova ustanova. Zoper božje ukrepe je človek brez moči.

Zato je prazna želja, naj bi se Cerkev modernizirala, demokratizirala, parlamentarizirala. Tega Cerkev ne more, ker njena volja ne sme in ne more preko volje Kristusove. Papeževu cerkveno prvenstvo je zasajeno na evangelijskih tleh, zato je univerzalno tudi v tem, da je vzvišeno nad vse časovne meje in nad ves zgodovinski razvoj človeških izprememb.

Ti si Peter-skala in na to skalo bom sezidal svojo cerkev in peklena vrata je ne bodo premagala. Taka je beseda Kristusova. Zapisana je z vso trdnostjo v evangeliju. In ta beseda postavlja sončno jasno Petra za temelj, na katerem stoji Cerkev, ki je na Petru zgrajena. Kakor je stavba tam, kjer je njen temelj, tako Kristusove Cerkve ne more biti drugod kakor tam, kjer je Peter — njen temelj.

Cerkvi je položil temelj Kristus, ne ljudje. Papeški primat ni sad zgodovinskega razvoja, ni posledica usurpatorske želje po oblasti, ni ustvarjen po politični pomembnosti Rima, pa tudi ljudski plebiscit ga ni rodil. Zato papež ni vladar Cerkve po volji naroda, ampak po volji Kristusa — Boga.

Kristus je dal papežu oblast, zato je naložil vernikom dolžnost pokorščine, da se dajo papežu na versko-nravnem poprišču vladati in voditi. Zato je katoličan po Kristusovem ukazu dolžan, da papežev nauk sprejme in njegovo zapoved uboga.

Seveda, mrmrava, kritikujoča, ohola pokorščina je slaba pokorščina; in nobena pokorščina ni, ako kdo posluša le to, kar

mu je všeč. Pokorščina papežu je merilo katolicizma, prav tako pa spoštovanje papeža.

Nekatoliško je ono tako pogostno, iz ozkih in malenkostnih vidikov porojeno zabavljanje in kritiziranje sv. Stolice in njenih ukrepov, zlasti v cerkveno-političnih zadevah. Katoličan, ki je katoličan, ne jemlje s svojo besedo najvišji cerkveni avtoriteti ugleda nikdar. Svoje osnovane pomisleke sporoči na pristojno mesto in tega odločitev ponižno sprejme. Tako so delali svetniki, po svojih mislih pa heretiki in shizmatiki.

Papeštvo je od Kristusa ustvarjena in postavljena skala, da stoji na nji nepremagljiva Cerkev. Je pa tudi temelj vere, osnova edinstva in opora npravnega in družabnega reda.

Petra fidei! Ob slovesu pri zadnji večerji je rekel Gospod Petru: Jaz sem prosil za te, da ne opeša tvoja vera. In ko se ti svoj čas spreobrneš, potrdi svoje brate (Lk 22, 32). Petru in njegovim naslednikom je s tem dan od Gospoda ukaz in nadnaravna moč, da naj bodo potrjevalci bratov v veri. Peter je sicer Gospoda zatajil, toda Gospodova molitev je njegovo vero zopet dvignila in s tem izpričala Cerkev za božjo zgradbo. Le božja misel more izbirati to, kar je slabotno, da z njim potrjuje. In le božja roka zmore postaviti na majavem temelju vekotrajno zgradbo.

Kristus je za Petra in njegovo vero molil. Njegova molitev je vsemogočna, zato je Petrova vera neomajno trdna in čvrsta. Zato so Petrovi nasledniki nezmotljivi čuvarji in oznanjevalci vere. Zato so Peter in njega nasledniki potrjevalci bratov v veri. Odtod pa sledi za brate vernike in klerdolžnost, da se dajo od Petra v veri potrditi.

Papeštvo petra fidei! Od neba postavljeni svetilnik, ki izžareva luč absolutne resnice v veri in npraveh, ki nam sredi človeških blodenj in zmotnjav kaže varno pot! Dolžnost katoličana je, da ta božji dar hvaležno sprejme, da se po tem svetilniku resnice ravna, da se na skalo prave vere opre. In to ne le kadar papež odloča ex cathedra, ampak v ponižni pokorščini tudi sicer.

Petra unitatis! Edinstvo je bilo Kristusu prav posebno na srcu. V svoji velikodušni molitvi je molil tudi za tiste, ki bodo po besedi apostolov vanj verovali, "da bodo vsi eno, kakor ti, Oče, v meni in jaz v tebi" (Jan 17, 20). Korenina verskega in cerkvenega edinstva je rimski škof. Države razpadajo, teorije se križajo, verska občestva, od Rima odtrgana se cepijo. Le katoliška Cerkev stoji vsa čudovita in močna v svoji notranji enotnosti. Vse njeno edinstvo — edinstvo verskega učenitstva, edinstvo duhovnitstva pri službi božji in zakramentih, upravno in vladarsko edinstvo v vodstvu duš — pa poteka iz enega vira, iz papeštva, te skale edinstva.

Katoličani so deležni dobrot edinstva, ki mu je papež tvorna moč. Zato morajo tudi oni sami biti nosilci in sejavci edinstva in sloge. Edinstva in sloge, ki ni sad preprirov in razdorov, pač pa oče in mati miru.

Petra morum et ordinis socialis! Iz starokrščanske dobe do danes so papeži oznanjali božje zapovedi kot temelj in vir družabnega reda in javne blaginje. Že prvi papež Peter v svojih dveh listih poudarja večno veljavne osnove državljskega in npravno-družabnega reda. Petrovi listi so prve papeške okrožnice o pokorščini človeškemu redu zaradi Boga, o spoštovanju žene, o bratoljublju in bratski pomoči, o resnici, o različnosti stanov, o tem, da Bog ne gleda na veljavo ljudi, o razbrzdanosti in lakomnosti kot virih nagle pogube. Nauki Petrovih listov so osnove, ki vodijo naravnost do socialnih okrožnic Leona XIII. in Pija XI. Papeštvo je stalo vedno na braniku npravnega reda, vedno znalo braniti npravne pravice in dobrine in uveljavljati npravni red tudi zoper državne mogotce.

Papeštvo je božja ustanova. Papeži so temelj vere, osnova edinstva in nepremagljiva opora npravnega in državnega reda. Tudi Pij XII. — dvestoinšestdeseti Petrov naslednik je to. Zvest biti Piju XII. ni težko. Papež velikih misli je. Sam učenjak vneto pospešuje akademsko izobrazbo. Glasnik Kristusa Kralja je, misijonski papež je, oznanjevalec miru Kristusovega v Kristusovem kraljestvu je. H katoliški aktivnosti kliče v katoliški akciji.

Vse te njegove osebne vrline in veličine pa presega eno: Kristusov namestnik in Petrov naslednik je. To je vzrok naše zvestobe in pokorščne do njega.

OČETOVO POHUJŠANJE

Filip Terčelj

NA tem svetu je vse mogoče. Mogoče je clo, da očetje delajo iz sinov hudodelce in da matere kvarijo hčere. Takim otrokom je pač težko govoriti o četrti zapovedi, ki vелеva spoštovanje do roditeljev. Taki otroci niso občutili ljubezni in spoštovanja sta jim ukradla oče in mati.

Vzgojitelj Foerster pripoveduje:

“Bilo je v šoli. Med odraslimi dijaki je sedel bleđ fant. Njegov oče je bil že večkrat zaprt radi tatvine. Ravno tiste dni so ga spet prijli. Previdno in radovedno je zadonelo po razredu vprašanje: Kaj mislite, ali je dolžan sin spoštovati očeta, ki so ga radi hudodelstva zaprli?”

“Tihota je zavládala po razredu. Nihče ni bil pričakoval tega vprašanja in vsi so začudeno gledali. Pa se je dvignil bleđ fant in dejal: Jaz ga spoštujem! Imam ga rad. Ravno zato, ker ga drugi zaničujejo in postrani gledajo, je moja še večja dolžnost, da mu vsaj jaz izkazujem ljubezen.

Dijak je sedel in spet je nastal v razredu molk. V tem molku se je slišalo soglasno mnenje vseh: Prav je odgovoril!

Živel je mož, ki je pred jetniškim vozom, v katerem so peljali v zapore zločinca, vselej potegnul klobuk z glave. Smešno!? Da, smešno — na prvi pogled! In vendar poslušajmo tega izrednega moža in potem sodimo! Takole nam je govoril:

“Kdo je kriv? Zakaj je ta človek zločinec? Mi vsi! Premalo je na svetu medsebojne ljubezni, sočutja in usmiljenja. Zato ni nič čudnega, če kdo zajde na napačno pot. Saj smo mu sami pravo pot zgradili s svojo sebičnostjo. Če bi bil imel ta mož le enega človeka, ki bi se bil lahko nanj naslonil, bi ne bil padel.”

V neki župniji je bilo polno pijancev. Stari župnik ni kričal nad njimi. Preiskati je skušal, odkod izvira to pijanstvo. Prišel je do zaključka, da se v večini slučajev oče upijani zato, da bi pozabil svojo nesrečo. Ali pa zato, ker nima veselja doma v družini. Nekateri tudi zato, ker kljub delu in naporom ne dobi toliko zaslužka, kolikor bi ga po vsej pravici smel pričakovati. In če pride domov vinjen, vpije nad njim žena in se iz njega norčujejo otroci. To ga še bolj poganja od doma in začne se vdajati pijači.

Ne mislim s tem očetove pijanosti zagovarjati. Seveda je grda in pohujšljiva za sinove in hčere. Vendar z gotovostjo trdim, da so včasih ravno otroci krivi očetovega pijančevanja.

Neki oče je imel šestnajstletno hčer. Bil je pijanec in vselj je kričal nad njo, ko je pijan prikolovratil domov. Uboga hčerka je molčala in trpela, obenem pa mislila, kako bi očeta privezala na dom. Šivala je in si s pridnostjo prihranila denar, da si je kupila citre. Čemu?

Mislila si je: Ko pride oče zvečer domov, mu zasviram. Ugajalo mu bo in ne bo silil v gostilno.

Začatkoma je šlo težko. Prsti niso bili izurjeni. Strune so hreščale in škripale, da je oče ves togoten prav radi tega še hitreje odšel iz hiše. Polagoma je začelo iti bolje. Hči je svirala narodne pesmi in zraven ljubko pela, da je oče obsedel, prižgal pipo in se zamislil v noči, s katerimi je grenil življenje sebi in otroku. Od tedaj je ostajal doma.

Vem: Povsod otrokom ni mogoče očeta izpreobrniti. Vendar, eno je vedno mogoče: Imati ljubezen do njega! Enega bi se vsaj lahko ogibali vsi sinovi in hčere. Namreč, da ne bi poniževalno govorili o njem, ki jim je dal življenje. In da ne bi razkrižali očetovih slabosti pred svetom, ki ima za take reči že itak prevelike oči. Sinovi in hčere, ki imajo radi tudi zabredlega očeta, izkazujejo pravo ljubezen, čeprav je sami od njega ne prejemaajo. To je junaštvo, ki je vredno lavorjevih vencev!

OČE

Filip Terčelj

NAVADNO govore in pišejo le o materini ljubezni. Le redkokdaj nalletiš v umetnosti na sliko, ki bi izražala očetovo ljubezen. Zakaj?

Ali je morda očetova ljubezen do otrok manjša ko materina?

Poglejmo oba roditelja ob novorojenčevi zibki! Obema žari na obrazu veselje. In vendar se smehlja materi iz zibke njen ljubljeneec, očetu pa gleda v obraz — dolžnost!

Mati ne more prikrivati svoje ljubezni. Boža otroka, poljubljuje ga, smehlja se mu, igra se z njim. Polna je vidne ljubezni. Med tem pa pretresa očeta ob nžnem otroku dostojanstvo in čut odgovornosti. Drobnodete kliče iz zibke očetu neizprosen: Moraš!

Zgodi se, da mati postane malovredna. Zakaj? Pozabila je na ljubezn!

Dogaja se, da oče postane ničvreden. Zakaj? Pozabil je na svojo dolžnost!

Mati brez ljubezni j izrode, oče brez čuta dolžnosti je nesreča!

Če je mati poklicana, da s toplim srcem pripravlja otrokom paradiž, je oče odbran, da ta paradiž z močno roko straži in brani. Zato je zavest težke dolžnosti, ki ob otrokovem rojstvu zbudi v očetu in ga spremlja v bojih življenja, istotoliko vredna kot sladka ljubezen matere.

OČETOV BOJ

Za časa kmečkih uporov je živel v Švici mož, ki mu je bilo ime Viljem Tell. S svojimi rojaki vred se je uprl graščakom. Upor se je ponesrečil, ker je bil izdan. Voditelja upora, Viljma Tella, je zadela strašna kazen. Z glave sina edinca je moral s puščico streljati jabolko. Gorje, če jabolko zgreši! Le nekoliko naj mu roka omahne, pa je sin lahko izgubljen. Le nekoliko prenizko naj zleti puščica, pa je sin lahko smrtno zadet . . .

Viljem Tell je streljal. Napel je lok, sprožil puščico. Jabolko je zadel, sin je bil rešen. Pri tej priliki se je zaklel oče

Viljem, da bo maščeval svoje dete in je svojo prisego pogosto ponavljal v temnih nočeh. Zaobljubil se je, da ne bo več streljal s svojim lokom, dokler mu ne bo dana prilika, da izstrelji puščico v prsi okrutnega tirana, ki mu je bil naložil tako kazen. Samo ta misel se je odslej kuhala v njegovi glavi.

Naredil je tako zaobljubo, ker je smatral to za svojo dolžnost.

V različnih oblikah stopa dolžnost pred očeta. Ni veliko očetov, ki bi se morali po zgledu Viljema Tella zavzeti za svoje otroke. Če pa tako ne, stopa dolžnost prednje na drugačen način. Morda v obliki skrbi za vsakdanji kruh. Morda v obliki vprašanja: Kaj bo z otrokovo bodočnostjo? V prvi vrsti pa: Kako bom dosegel, da vzgojim otroka v poštenega človeka, značajnega in zmožnega, da se nekoč dobro izkaže v poklicu, katerega si bo izvolil?

OČETOVA SKRB

O skrbi očetovi govore brazde na njegovem čelu, žulji na rokah in nitke srebrnega venca ob glavi.

“Da jih preskrbim z boljšim kruhom kot sem ga sam jedel. Da bodo več znali kot znam jaz . . .

Ta želja dviga očeta, da še bolj krepko dela, da se ogiblje gostilne in da nosi ponošeno obleko, samo da bi njegovi otroci postali “kaj več”. Žal, da postane ta očetova želja večkrat za celo družino usodna. Zgodi se, da pridejo otroci ravno po očetovem hrbtu do boljših služb. Ko so pa splezali v znanju visoko, so padli v značaju globoko. Domišljavi in visoki so postali čez noč ter so zrasli očetu čez glavo. Dogaja se celo, da se lastni otroci staršev pred svetom sramujejo in jih celo zataje.

Takrat očetu srčne poljane toča pobije in kot strela z neba ga zadene spoznanje: Zredil sem sinove in hčere, zdaj me pa zaničujejo! In takrat se oče zave svoje velike vzgojne napade, ki jo je sam zagrešil. Pozabil je morda voditi otroke pred Boga. Ni se menil za to, da bi jih hrabil z angeljskim Kruhom. Ni jim vcepljal v srca vere, upanja in ljubezni . . .

OČETOV VZGLED

Dokler so sinovi in hčere v mladih letih, ne poznajo očetove skrbi in je zato tudi ceniti ne znajo. Ono božje povelje, ki se glasi: V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh — imajo za lepo povest, katero sicer pazno poslušajo, in si jo zapomnijo, njen pomen pa hitro pozabijo.

Čimbolj pa otroci doraščajo, tembolj spoznavajo očetovo skrb. Polagoma razumejo njegove žulje in neprestano delo. Ko opazuje sin očeta v zboru mož, ko poslušajo njegovo modrovanje za ognjiščem, ko gleda njegov neustrašeni boj za pravice svoje in svojih otrok, takrat postane oče v njegovih očeh resen in preizkušen prijatelj.

Srečen sin, ki najde v svojem očetu to, česar potrebuje: Resnega, življenja večjega prijatelja, zanesljivega svetovalca in vodnika, kateremu lahko razkrije vse svoje načrte, boje, zmage in padce. Da, tudi padce in poraze. Izgubljeni sin se ni vračal materi, ampak k očetu, ki je poznal življenje in njegove boje.

Poleg dneva "naših mater" pač zaslužijo svoj dan tudi — naši očetje!

"UDARIL BOM PASTIRJA.."

P. A. B.

GORNJE besede iz ust Gospodovih ponavlja Slomšek v svarilu, ki ga najdete na prvi strani te številke našega lista. Nihče ne dvomi nad resnico teh besed. Tudi če bi jih ne bil povedal sam Kristus, bi bilo težko podreti njih splošno veljavnost.

Nekaj drugega pa j, če je treba s prstom pokazati, ob katerih posebnih in posameznih prilikah je treba imeti te besede Gospodove prav živi v mislih. Slomšek je to storil, pa so mu nekateri zamerili. Dejali so, da dela "politiko"! Tudi nam se bo kaj takega očitalo, ko bodo ljudje prebrali naslednje besede. Toda kar je smel Slomšek, svet mož, bomo že menda smeli tudi mi, zelo nesveti možje. —

Bilo je na seji SANSa dne 12. aprila

1944. Mr. Frank Zaitz, urednik "Proletarca", je dejal, da on še ni nikoli napadal vere. Dostavil je, da celo spoštuje človeka, ki živi lepo po krščansko z namenom, da si zasluži večno zveličanje. Hitro je pa dodal, da pa ne sepoštuje človeka, ki si pod krinko vere hoče zagotoviti zveličanje na tm svetu, to se pravi, ki vero izrablja za to, da tukaj izvrstno živi. In je še rekel, da je sam P. Ambrožič pisal v Amerikanskem Slovencu, da največ škodujejo veri taki "klerikalci", ki postanejo pristaši katoliške stranke samo zato, da si oskrbe kakšno korist za zemeljsko življenje.

Do tu je vse v redu in prav. Takih klerikalcev nas res Bog obvaruj! Tudi nimamo pri roki dokazov, da je Zaitz res kdaj pisal naravnost zoper vero. Najbrž bi se pa ti dokazi dobili, če bi kdo prelistal njegov list in drugo, kar je Mr. Zaitz kdaj pisal. Vendar, pustimo to. Naj velja njegova beseda, pa naj velja ne samo za nazaj, on sam naj poskrbi, da bo veljala tudi — za naprej!

Na nekaj drugega pa želim tu opozoriti. Zaitz in drugi taki možakarji dostikrat sami ne vedo, kdaj pišejo naravnost zoper vero in kdaj ne. Včasih mislijo, da je protiversko pisanje samo tđaj, če kdo taji Boga ali piše zoper Kristusa, vse drugo pa ni več verska zadeva in se lahko piše brez napadanja vere, kakor se komu poljubi.

Vendar ni tako. Pod vero spada še marsikaj drugega. Imamo pred seboj prav posebno značilen slučaj, kako kdo piše zoper vero, naravnost zoper katoliško vero, čeprav misli, da ne piše. Adamič gotovo ne bo priznal, da je pisal kdaj zoper katoliško vero, pa vendar je. Sam ni poučen o veri, oziroma je pozabil verski nauk, pa se mu dostikrat zareče. In tako se zareče tudi Zaitzu in še marsikomu iz teh vrst slovenskih ljudi.

Adamič je glasno trdil nedavno tega v Clevelandu, da je sam katoličan. Iz take njegove javne trditve bi se dalo sklepati, da ni pri njem nobenega vprašanja, če veruje v Boga ali ne. Istotako nobenega vprašanja glede tega, kdo je bil in je Jezus Krist. Gotovo bi se veril Adamič in zatrdjeval, da zoper Kristusa samega ali zoper

večno zveličanje ni nikoli pisal in ne govoril, kakor je to zatrjeval Mr. Zaitz.

Na drugi strani je pa Adamič okoli velike noči poslal v svet neki svoj "Bulletin", v katerem naravnost podira vero v katoliško cerkev. In to vero podira v nekem pismu, o katerem trdi, da mu ga je poslala neka katoliška nuna! Tista nuna mu baje piše: Ko gledam, kaj se godi po svetu, se mi res nehote omaja vera v Cerkev, ne pa vera v njenga Ustanovitelj. Hm!

Razume se, da je tista nuna, ki je pismo pisala, Adamič sam. Skrbno je sestavil pismo tako, da bi se ne moglo reči: Vero napada! Bog ne daj, da bi tista "nuna" kaj napisala zoper Kristusa samega! Tega se je "nuna" v Adamičevih hlačah previdno izognila! Ni pa pomislila tista "nuna", ki je mislila z Adamičevo glavo, da je ustanovitev nezmotljive Cerkve ravno tako verska resnica, kakor je verska resnica Kristus sam! Tista "nuna" je podvomila, če je papež res namestnik Kristusov na zemlji in če je katoliška cerkev postavljena, da vodi ljudi k večnemu zveličanju. Najbrž je tista "nuna" dala malo pozneje prav moskovskemu patriarhu Sergiju, ki je razglasil v svet, da Kristusova cerkev nima nobene vrhovne glave na svetu, najmanj pa v kakem rimskem papežu!

In tako se je tista "nuna" spozabila tako daleč, da je celo Adamiču pisala o svojih dvómih, ta jih je pa razglasil po vsej Ameriki! S takim radovoljnim dvomom je tista "nuna" odpadla od Cerkve, pa je s tem odpadla tudi od Kristusa in od samega troedinega Boga! Mi k temu samo to pristavimo v svojo tolažbo: Veseli nas, da se tista "nuna" piše Lojze Adamič in nosi hlače! Seveda tudi tega moža ne vidimo radi, da odpada od vere, toda vemo tudi, da ni šele zdaj odpadel.

Namen je le vse preveč prozoren. Naravnost proti Kristusu si ni upal pisati, je pa pisal zoper njegovo ustanovo, zoper njegovo delo. In ta ustanova je katoliška cerkev! Verjamemo, da se ni zavedal, kako natančno se je ravna zoper svarilo Gospodovo: Udaril bom pastirja in razkropile se bodo ovce črede. Kdor začne dvomiti o veljavnosti Cerkve in njenih navodil, ta bo

kaj brž tudi v Kristusa samega začel dvomiti in si bo dejal: Če bi bil Kristus Bog, bi ne bil ustanovil take cerkve ki toliko reči narobe naredi — namreč po mislih tistih, ki bijejo po pastirju.

Najprej je treba ljudem povedati na dolgo in široko, kot dela Adamič in za njim razni Zaitzi, povedati, kako napačno politiko igra papež in ž njim katoliški škofje. Z drugo besedo: Vatikan! En sam korak je od tu do misli: Saj papež ne more biti namestnik Kristusov . . . In samo še en korak je do tega, da pričneš misliti: Saj Kristus le ni bil tisti, kot trdi katoliška cerkev . . . In potem se poraja v duši takega človeka dvom za dvomom. Če odpre dvomom vrata radovoljno, se mu bo poprej trdna vera kmalu omajala.

Dobro je vedel Kristus, zakaj je dejal: Udarili bodo po pastirjih in ovce črede se bodo razkropile. Bodimo na straži!

MISLI SELSKEGA MODRIJANA

(Napisano leta 1917, pa tudi danes drži.)

(Nadaljevanje)

ZAKAJ JE BOG TO DOPUSTIL?

NEKATERE med nami neprestano muči to vprašanje. Saj je hudo in zlo zadelo tudi dobre ljudi, ne samo hudobnih. Koliko dobrih pade v vojni in koliko drugih dobrih trpi, in kako trpi! Zakaj je Bog to dopustil?

Najprej bi odgovorili na to vprašanje, kakor je prav lepo odgovoril stari Mohor.

Bilo je takrat, ko mu je na Oslavju padel sin edinec. Hudo je to zadelo starega moža. Ravno na sveti dan je dobil pismo. Kar sesedel bi se bil kmalu. Ali Mohor je bil krščanski mož. Najprej je šel v cerkev križev pot molit. Ko je prišel domov, je bil miren. Tolažil je ženo:

"Glej jaslice v naši cerkvi! Kako je Marija polna ljubezni, sklonjena nad Jezuškom. In Jezušček se smehlja in angelci božji prepevajo mir na zemlji. A če po-

gleda Mati božja le malo kvišku, kaj zagrada? Križev pot in Jezusa na križu! Če je njo, najsvetejšo, to zadelo, bova tudi midva sprejela, kar je Bog poslal."

KAJ SE PRAVI STARI MOHOR?

Milovali smo Mohorja prijatelji in znanci, ko smo ga srečavali. Dejali smo na primer:

"Bog te potolaži, Mohor! Hudo te je zadelo."

Mohor je odgovarjal:

"Zgodi se volja božja! Saj vsak dan molimo to v očenašu, zato moramo biti tudi pripravljeni, da se po tem ravnamo, kadar pride zares."

"Mi: "Da, Mohor, ti si mož!"

Mohor: "Mož ravno zato nisem, saj nas tega vera uči. Ko bi se vere držali, bi bili res pravi možje. A kaj, ko tolikokrat mislimo in delamo po svoji glavi. Hočemo vse bolje vedeti ko sam Bog."

Mi: "Saj smo se ravno menili, kako se nekateri hudujejo na Cerkev in še na Boga radi vojne."

Mohor: "Seve, pa še največkrat tisti, ki jim vojna ni drugega prizadela, kakor da jim je mošnje napolnila. Da morejo biti ljudje tako neumni ali pa tako hudobni! Že začetkom vojne so trdili, da so duhovniki krivi vojne, pa si ne dajo dopovedati, da nekateri ljudje le šuntajo, da bi lašje začeli po vojni novo vojno — zoper Cerkev. Kaj vse so govorili o papežu! Ko se je izkazalo, da je vse laž, so za nekaj časa prenehali, pozneje so pa spet začeli in ljudje so jim spet verjeli. Nekaterih res nobena reč ne zmodri."

Mi: "Zdaj uganjajo posebno zoper božjo previdnost. Pa še nekateri dobri jim tu pa tam kako besedo prikladajo, češ, saj je bilo res toliko molitve, da bi človek skoraj vero izgubil, ko le ni konca te nesrečne vojne."

Mohor: "Vidite, to mene najbolj skrbi. Če hudobni tako govore, ni čudno. Kako naj hudobija o Bogu lepo govori? Koliko so se ti ljudje zmenili za Boga pred vojno? Če si jim spomnil Boga, so dejali: Človek mora biti sam priden in podjeten, potem mu je na svetu kaj malo treba Boga. No

in zdaj, ko se je človeška samopašnost ujedla? Zdaj naj bo seveda Bog vsega kriv in zdaj naj Bog pomaga! Ti ljudje bi delali z Bogom kakor z deklo. Dokler je dekla v hiši, vse lepo! Nihče se ne zmeni, ko se dekla vsako jutro muči po hiši. Pred drugimi hvalijo le sebe, dekline ne. Pri nas imamo vse tako lepo, imamo že tak čut. Gospodinja vidi vsak prašek in ga ne more trpeti. Toda kadar je hiša umazana, nihče ne pravi: gospodinja, posnaži to, pometi ono. Nak, vse leti le na deklo: No, dekla, kje pa tičiš? Nečeda ti umazana, poglej vendar, kakšno imaš po hiši!

Prav tako bi nekateri ljudje radi delali z Bogom. Če jim gre dobro, vso zaslugo le sebi pripisujejo. Kadar jih pa njihova lastna pamet ogoljufa, je pa vsega Bog kriv. A pustimo te hudobne ljudi govoriti, saj drugače ne znajo. Da jim pa tudi dobri prikladajo, to je žalostno. Saj bi vendar morali vedeti, da je božja previdnost neskončna in da je ne gre meriti z našo majhno pametjo. Če mi ne vemo, zakaj je vse to prišlo nad nas, Bog že ve.

Sicer pa — ali mi res ne vemo? Ali je moglo biti še več nevere in zlobe na svetu kot je je bilo? In zdaj med vojno, zdaj je ni dosti manj. Mi vidimo samo sebe. Bog gleda narode in države in vidi iz stoletja v stoletje, on že ve, zakaj to dopusti. Mi se le dajmo državi vere, ki nas uči, da onim, ki Boga ljubijo, vse k dobremu služi.

Mene je gotovo hudo zadelo, ko sem izgubil edinega sina. Pravim pa: Bog že ve, zakaj je tako prav. Fant je bil lepo pripravljen. Sosedov mi je pisal, da je bil še prejšnji dan pri spovedi in sv. obhajilu. On je srečen sedaj, in kaj čem več? Ali naj mu ne privoščim nebes, če je meni hudo? No in mene in mojo ženo bo Bog tudi potolažil. Rekel bi kdo, tako posestvo, pa bo prišlo na tuje. Midva z ženo sva pa že sklenila. Božja volja je, posestvo pa naj se po najini smrti porabi za občinsko ubožnico. Saj smo že ugibali, kako bi prišli do nje. Po vojni nam bo pa še posebno potrebna. S trpljenjem nas pa Bog opominja, da mislimo nekoliko več na naš pravi dom, kjer ni več vojne ne žalosti. Ali ni res tako? Vidite, zato pravim, da me tako govorjenje neka-

terih ljudi skrbi. Če bodo celo dobri ljudje zoper Boga godrnjali, potem res moramo še kaj hujšega pričakovati. Kdo je vendar gospodar sveta? Ali smo mi ali je Bog?"

Mi: "Prav praviš, Mohor. Ko bi le vsi bili kakor si ti!"

Mohor: "Ne kakor jaz! Taki bodimo, kakor nas krščanstvo uči."

NAJBOLJŠI ODGOVOR

Tudi mi mislimo, da je bil Mohor pravi mož. Najboljši odgovor je dal — zaupanje v Boga in božjo previdnost. Seveda so še drugačni odgovori na vprašanje, zakaj se vse to na svetu godi. Ali vsi drugi odgovori so nepopolni, enostranski, pomanjkljivi. Nekaj povedo, pa ne vsega. Nekaj razlagajo, vsega ne razložijo.

Nič ni bolj omejenega ko dvomiti o Bogu, ko si sami ne moremo vsega razložiti. Kakor bi kresnica dvomila o svetu, ker s svojo lučko osveti le majhen prostorček. Kakor bi muha enodnevnica dvomila o letnih časih, ko sama živi le en dan. Kakor bi slepec dejal, da sonca ni, ker ga sam ne vidi!

(Dalje prih.)

NADALJNJA IMENA PARTIZANSKIH ŽRTEV

(Jugoslovanski Obzor, Milwaukee.)

Dodatno k poročilom, ki so dospela iz domovine zaeno z izjavami socijalistične in drugih političnih strank, je v januarju dospelo še sledeče poročilo:

Po načelu, da je treba iztrebiti vse vidnejše ljudi, ki ne trobijo v komunistični rog, so komunisti pobili v novembru sledeče znane ljudi po Gorenjskem:

Živinozdravnika Kralja iz Lahovič; na Jesenicah je bilo ubitih 12 oseb, med njimi bivši podžupan Bertoneclj, znan delavski voditelj; v Lescah je bil ubit nekdanji župan Ažman; v Kranju brat notarja Galeta in obratni ravnatelj Helerjeve tovarne Čeh; v Stranjah pri Kamniku je padlo 5 pomembnejših somišljenikov SLS: obratovodja žage meščanske korporacije Sita, ob-

činski tajnik Turenšek, trgovec in gostilničar Brodnik, krojač Lukan in trgovec Koren v Črni; v Dolu pod Ljubljano je bil ubit znani kmečki voditelj Klemenčič, njegov sin pa težko ranjen; v Dobu pri Domžalah je bil ubit inž. Tepež, znan mladinski organizator; v mengeškem hribu so bila najdena trupla treh umorjenih: Mejača Lojzeta iz Komende, občinskega tajnika Liparja iz Mengeša, in truplo inž. Plemlja.

Za Strmolom pri Cerkljah na Gorenjskem so našli ubita Rado Hribarja in njegovo ženo. Rado Hribar je bil poprej predsednik aerokluba v Ljubljani in je svak dosdanjega jugoslovanskega poslanika v Kanadi Izidorja Cankarja. V Stražišču pri Kranju so ubili znanega trgovca z žimo Knifica; v šmarci pri Kamniku kovača Klemenca; v Domžalah obratovodjo tovarne Bistra, Kvartiča. Vselej se umor ne posreči. Tako so čitali nekemu kmetu v Stranjah pri Kamniku partizani smrtno obsodbo, ta pa ji hni poslušal do konca. Potegnili je iz žepa nož in trem partizanom prerezal vratove ter zbežal.

Strašna je škoda, ki jo napravljajo komunisti na ljudskem premoženju. V kamniškem okraju so požgali 12 šol, 8 prosvetnih domov in 8 župnišč. Jasno je, da taka pustošenja Nemcem prav nič ne škodujejo, ljudstvo pa bo moralo po vojski zidati nove šole v strašni rvščini, ki bo vladala po vojski v teh krajih. Tudi dela po vojski v teh krajih ne bo. Partizani so v kamniškem okraju požgali sledeče tovarne: Papirnico Bonač, tovarno lakov "Mars", obe na Količevem; tovarno Polak za usnje; tekstilno tovarno "Coton"; kemično "Bistra", vse v Domžalah. Dalje tovarno pohištva Remec v Duplici pri Kamniku ter veliko platnarno v Jaršah. Požgano je bilo dalje znano misijonišče v Grobljah pri Domžalah in šola v Dragomlju.

V Križu pri Komendi so požgali komunisti zgodovinski grad. Grad je popolnoma pogorel. Partizani so rešili iz gradu le stanovanjsko opremo nemškega kolonista Walnerja, ker jih je ta že prej podpiral proti domačemu slovenskemu prebivalstvu. Ko so partizani požgali postajo Sava pri Litiji, so tudi rešili opremo postajenačelni-

ka Nemca. Nmški politiki je samo všeč, če bo čim več Slovencev pobitih. Ko more komunisti svoje domače nasprotnike in uničujejo njihovo imovino, se Nemci smejejo. V Moravčah je nemški orožnik celo napravil dogovor s komunisti, da bo preprečil kmetom vsako obrambo vasi pred komunisti, dokler ti ne napadejo Moravč, kjer bi on mogel priti v nevarnost.

Na kamniški progi so požgane postaje: Groblje, Homec, Duplica in Jarše. Na teh postajah se vlak ne ustavlja več. Tudi to je samo v škodo prebivalstva, ne pa Nemcev. Požgane so v kamniškem okraju tudi graščine Zalog, Belnek in Kolovec. Tudi graščina, kjer je znani slovenski pisatelj Kersnik pisal svoje romane, to je Kersnikovo Brdo pri Lukovici, je postalo žrtev brezglave zagrizenosti. Požgana je dalje postaja Jevnica ob Savi. Ko so partizani napadli postajo, je vozil vanjo ravno vlak. Začeli so streljati na vlak in ranili mnogo potnikov težko. Vsi so bili Slovenci. V Zapužah na Gorenjskem je bil umorjen od partizanov znani tovarnar sukna Kristan.

Nemcem gre uničevanje Slovencev v načrt, zato se drže ob strani, ko partizani koljejo svoje sorojake. Na drugi strani pa Nemci po načrtih dalje tudi sami uničujejo vse, kar je slovenskega. V zadnjih treh mesecih so v Kranju zažgali zopet okrog 35.000 slovenskih knjig iz različnih gorenjskih knjižnic. Med njimi tudi nekatere dragocene rokopise. Imajo tudi namen zažgati vse stare zemljiške knjige, ki pričajo o slovenskem značaju Gorenjske.

Iz znamenite cerkve na Velesovem bodo odpeljali Kremser-Smitove slike ter čudodelni kip Mater Božje. Mizarji že izdelujejo okvirje v ta namen.

Za nemško kulturno politiko na Gorenjskem so odgovorni predvsem: Dr. Walter Frodl, spomeniški konservator v Celovcu; dr. Gunther Veckheim, njegov eksponent v Kranju, in dr. Franz Koschir, Kidričev učenec, ravnatelj učiteljsišča v Kranju.

Molitev brez pobožnosti ptič brez peruti. Prisiljena molitev je hitro pozabljena. Kdor rad moli, že roke sklene, najsi le kravji zvonec zapoje.

Washington o veri

Zgodovina nas uči, da se je rovanje zoper vero vedno začelo pri vrhu — pri vladah seveda na škodo njih samih. Žalost za vlado, ki ima brezverske podložnike. — Čujmo, kako sodi o pomenu vere za javno blaginjo Washington.

Ob priliki volitev je vzel slovo od ljubljenega naroda v prelepem govoru. Med drugim je rekel: "Vera in morala sta neobhodno potrebni podpori, ki mora na nji sloneti vsako npravstveno delo in vsak duševni razvoj, ako hoče pospeševati politično blagostanje kake dežele. Kdor izkuša podreti ta dva stebra človeške blaginje, na katerih slonijo vse dolžnosti človeka in državljana, nima pričakovati nobenega dokaza ljubezni in priznanja od svoje domovine. Ne samo pobožen vernik, ampak tudi zviti in prekanjeni politik mora spoštovati in ceniti ti dve voditeljici človeštva. Cele zvezke knjig bi moral napisati, ko bi hotel navesti vse mnogovrstne vplive, s katerimi sta vera in morala blagodejno vplivali na posameznika in na cele narode. Stavim samo eno vprašanje: "Kje je še potem varnost za človekovo premoženje, čast in življenje, ako zamre čut verske obveznosti in dolžnosti, ki smo jo obljubili pod prisego, ki je pri sodiščih še edino sredstvo, da se pride resnici na sled?" Domnevanje, da morala lahko obstoji brez vere, bi morali prej pošteno preizkusiti, predno bi ga pustili od veljave. Naj se med gotovimi ljudmi še toliko govori o dobrem vplivu čisto moralne vzgoje, vendar nas uči pamet in izkušnja, da se med narodom ne da ohraniti morala brez vere."

Lepa tolažba

Neke lepe jesenske nedelje je bil vlak od sile poln. Pa so ljudje še in še prihajali. Vse je hotelo izrabiti zadnje sončne dni in se vsaj za eno popoldne otresti mestnega zraka. Ljudje so se stiskali, a kljub temu kmalu niso več našli prostora novi izletniki. Zato so odšli k postajenačelniku in ga prosili, naj da še en voz. Ta pa ni hotel nič slišati o tem.

"Saj je zadosti voz," je skoraj nejevoljno odgovoril. "Samo ljudi je preveč, to je!"

TONČE S SLOMA

ZGODOVINSKA POVEST.

Spisal P. Bernard Ambrožič

(Nadaljevanje)

DESETO POGlavJE: TONČE MED UČENIKI

TISTE dni je prejel gospod Prašnikar veselo vest, da ga čaka prijazen obisk treh zelo ljubih prijateljev. Po dolgem presledku se žele spet enkrat sestati za nekaj uric v njegovem farovžu, da se pomenijo o starih in novih časih. Ko je Prašnikar prebral to poročilo, je bilo prvo, da je poklical Tončeta.

“Povej otrokom, naj prihodnjo sredo ostanejo doma. Trije dragi prijatelji me obiščejo tisti dan in ti boš zaposlen s postrežbo.”

Ko je prišla sredo, je prvi prijezdil na nekoliko vegastem kljusetu stari župnik Mihael Zagajšek, ki je že kakih 40 let pasel Gospodovo čredo v gorati fari Matere božje na Kolobju. Bil je ponikovski rojak, doma v zaselku, ki so mu dejali Za gajem. Odtod tudi njegovo ime. Romal je že proti osemdesetemu letu, pa ostal je do te visoke starosti čvrst in duševno svež kot malokdo v njegovih letih. Prejšnje čase je pogosto prihajal na Ponikvo, ko mu je živela Za gajem še njegova zelo priletna mati. Ko je blaga žena umrla, je bil le redek gost pri sv. Martinu. Ali kadar je prišel, je bil tisti dan za gospoda Prašnika kar velik praznik.

Za Mihom Zagajškom se je pripeljal na preprostem vozičku župnik Štefan Rajh iz Dramelj. Tudi ta je bil nekako Zagajškovih let. V Ribnici na Dolenjskem mu je nekdanj tekla zibelka, pa bilo je pred davnimi leti, da se je mož komaj še kaj zavedal svoje kranjske krvi. Včasih se je še razodevala v njem šegava ribniška narava, ali visoka leta in obilne življenjske skušnje so mu vtisnile častitljivo resnobo. Pred leti je bil Zagajškov kaplan na Kolobju in vse od takrat ju je vezalo iskreno prijateljstvo.

Končno jo je primahal tretji gost, peš in samoten, vesel in živahen, poln sonca in toplote. Bil je “šentjurski padar”, ki je pa bil v resnici dober zdravnik, po imenu France Ipavic. Okoli 40 let je imel. Tudi njega je bila poslala Kranjska na zeleni štajer. Gradac na globokem Dolenjskem mu je bil ožja domovina. Že precejšnjo vrsto let je zdravil ves celjski okraj. Svoj “glavni stan” je imel v št. Jurju poleg Celja, ki je pozneje dobil ime: št. Jurij ob južni železnici.

Take družine Tonče ni bil vaju in ni mislil, da je bo tako kmalu deležen. Radovedno si je ogledoval zanimive

KRIŽEM KRALJESTVA KRIŽA

P. B.

Na prvi strani prinaša ta številka našega lista “Milo potožilo” izpod peresa škofa Slomška. Res je že minilo 96 let, odkar je bilo napisano in tiskano v tedanjem listu “Zgodnja Danica”, pa kako primerno se bere zopet ravno te dni! Namesto da bi človek sam kaj takega napisal, je res najbolje, da dene mo v list Slomškove besede. Slomšek je imel velike težave s Slovenci v svojem času. Mnogi niso nič dali na njegove besede. Šele pozneje se je narod zavedel, kako velik mož je bil Slomšek, in ga je prištel svojim najbolj vrednim sinovom in slavnim možem, ki jih je zibala slovenska mati. Zato je zelo na mestu, da si zopet in zopet pokličemo v spomin njegove besede, čeprav so že sto let stare ali celo več.

V naših časih so Slovenci v starem kraju spet deloma zelo pozabili, kaj je bil narodu vedno slovenski duhovnik. Ali ne slišimo, da jih tam nekateri zapeljanci strašno zaničujejo in celo pobijajo, česar v vsej zgodovini slovenstva ni bilo slišati, vsaj ne v taki meri? Ali ne beremo, da Slovenci, zapeljani od tujih hujskačev, celo cerkve rušijo in skrunijo? Ali se niso našli Slovenci tudi po svetu, ne nazadnje tu med nami v Ameriki, ki skušajo dopovedati tukajšnje-

gospode, v mislih mu je pa bilo le Prašnikarjevo naročilo, naj pridno oskrbuje mizo za goste, da bo stara kuharica manj brige imela in se le kuhinje držala.

Gospodje so bili jako zgovorni in so se vse do obeda zabavali v Prašnikarjevi župnijski pisarni. Še med obedom se ni nobeden dosti zmenil za Tončeta. Da je študent, jim je povedal, ko je vsakega posebej pozdravil, in da je s Sloma doma.

“Aha, s Sloma!” sta čisto enako vzkliknila Zagajšek in Rajh. Samo doktor Ipavec ga je že od prej nekaj poznal. Saj mu ni bila neznana nobena hiša v celem celjskem okraju. Ko je Tonče pripravljaj mizo in hodil mimo pisarne v kuhinjo in obednico, je postal pozoren na glasen pogovor, ki je zvenel iz pisarne.

“Kar je danes potrebno naši deželi, prijatelji moji, je kak egiptovski Jožef, ki bi ljudem odprl zaklenjene žitnice.”

“Danes še ne, dragi moj Štefan, danes ravno še ne. Res pa je, da bomo še vpili po njem.”

“Kaj bi zdaj mogel kak egiptovski Jožef, dragi gospodje, ko so pa žitnice prazne! Prej bi bil Jožef potreben, ko so bile letine dobre, da bi bil spravljal na kup. Deliti je lahko, gospodje. To bi zmogel tudi France, vaš padar od Sv. Jurija.”

Tonče je vedel, da je bil Ipavec tisti, ki je tako ugovarjal.

“Doktor se je spet ves pripravil, da bo z zbadanjem planil po nas. Le po nas, po častitih gospodih, doktor preslavni! Začnite spet s svojo dobro naučeno pridigo, da ne dvignemo ljudstva iz strašne zaostalosti, da mu samo vero vbijamo v glavo, drugače ga pa pustimo gniti v gnoju in smradu, da komaj živi od danes do jutri . . .”

Nehote je Tonče obstal za vrati in vlekel na ušesa. Čutil je, da mu kri sili v lica, ker prisluškovanje ni bilo po njegovem okusu. Ali skušnjava je bila premočna.

“Ha, ha, mili gospodje, kako smo pa strašansko občutljivi,” je nagajal Ipavec. “Če kaj pozabavljam na be-raške razmere v naši slavni državi, ni da bi moralo leteti le na duhovne gospode. To pa rečem, da je groza, kako se dandanes svet vlada. Jaz dostikrat premišljudem, ko romam iz kraja v kraj v okoli naših kmetov, če ve naš presvetli cesar, da je on postavljen za blagor ljudi, ne pa ljudstvo za njegov blagor.”

“Imate prav, doktor! Tudi nas duhovnike skušata cesar in njegova dvorna pisarna učiti, da je prva naša naloga, držati ljudi na vajetih za blagor cesarja. Pa si ne moreš pomagati. Jožef II. in Napoleon onstran Save sta nekaj obetala, pa končno ne veš, če vsa tista takozvana svoboda le ni bila samo drug način podložnosti vladajoči gospodi.”

“Pritrdim, da tudi tista toliko češčena svoboda ni

mu narodu, da so slovenski duhovniki izdajalci nad svojim narodom, vsem na čelu pa sam škof Rožman? Pač bi Slomšek spet tako pisal kot je pisal pred sto leti!

Na drugem mestu v tej številki najdete oklic ali izjavo Zveze Slov. Župnij. Sama ta izjava vam pove, kaj imajo duhovniki v mislih. Mi vemo, da boste mnogi zelo zadovoljni s to izjavo in boste celo dejali: Zadnji čas je bil, da se je kaj takega dalo v javnost! Vemo pa tudi, da bodo na drugi strani nekateri, ki bodo dejali: Zakaj se naši duhovniki ne držijo samo cerkve, le čemu se vtikajo v politiko? Posnemali bodo znanega rojaka Etbina Kristana, ki je tudi dejal duhovnikom: Pojdite v cerkev, politiko pa nam prepustite! Tudi Slomšek je imel v mislih nekaj takega, kar bi mnogi dandanes imeli za “politiko”, pa je vendar spregovoril in pokazal, kje je nevarnost. Nevarnost ne zgolj za napačno politiko, ampak tudi za vero. Politika in vera se pogosto zelo od blizu dotikata in ni res, da bi ne imeli nič opraviti druga z drugo. Ob takih prilikah se mora duhovnik oglašiti in ima pravico, da ga verni ljudje poslušajo.

P. Edvard, čikaški župnik, je sredi meseca aprila oznanil svojim faranom nekaj takega, kakor piše Slomšek: “Vi jim pa zdaj ušesa zapirate, kadar vam morajo oznaniti kaj takega, kar ni po vaših posvetnih željah.” Kako se to lepo ujema! Pa

prida. Ali kakor danes hočejo vladati vse od vrha navzdol, tudi ni nič. Jaz sem dosti skušal v svoji fari zbuditi ljudi iz otopelosti, da bi malo skupaj stopili, odprli oči in si sami pomagali. Skoraj bi dejal, da sem hotel prav po zgledu egiptovskega Jožefa poskrbeti za boljšo bodočnost zaničevanega ljudstva. Za začetek mi je hodilo po glavi, kar beremo v knjigah o staroslovenskih zadržah, da bi kmet začel misliti vsaj za eno leto naprej. Pa ti dvorna pisarna vsako tako misel že v kali zatre. Če zineš besedo, si že sumljiv in ogleduh lazi za tabo."

"Je tako, je, dragi prijatelj. Zdaj se nam spet obeta stradež, da sam Bog pomagaj! Z Dunaja in iz Gradca pa godejo samo eno: postavite si po občinah ubožne očete!"

"Da se potem tepejo za časti in medalje, naredijo pa malo. Ko bi mogel človek cesarja vsaj za pol ure dobiti, da bi mu jih nekaj napel . . ."

"Cesar Franc bi še kar bil. Čez njega ne bomo govorili, gospodje! Svetovalce ima slabe . . ."

Tončetu je bilo čudno pri srcu. Zoper cesarja poslušati zabavljive besede, to je bilo prvič v njegovem življenju. Zmeden je stopil v kuhinjo in stara kuharica se je čudila, zakaj mu je bilo treba dvakrat povedati, kaj naj pograbi.

Med obedom se je v drameljskem štefanu vzbudila ribniška kri. Pripovedoval je stare lončarske zgodbe in smeja je bilo na koše. Tonče je le po koscih pobiral Rajhove šale. V mislih si jih je potem v kuhinji sestavljal v celoto. Ni vsega pravilno pogodil, ali domišljija se je vzbujala v njem, da je sam pri sebi ugibal, kako naj bi se na zanimiv način končala ta ali ona zgodba. Ni se pa zavedal, da se že vežba za pisatelja. —

Ko je po končanem obedu Tonče pobiral z mize v obednici zadnje krožnike, se je zagledal vanj kolobski in dejal:

"Tale fant mi je pa všeč. Sedi sem, Tonče, da te nekaj vprašam. Ostanesh malo pri nas, ko si svoje delo dobro opravil. Prav tako te bom vprašal, kot je vprašal mene pred mnogimi leti ponikovski župnik Jurešič, Bog mu daj dobro! Torej: Kaj hočeš biti, Tonče, ko hodiš v celjske šole?"

"Mašnik bi rad bil, če mi Bog srečo da," je brez obotavljanja odgovoril Tonče.

"Gotovo misliš," je nadaljeval kolobski gospod Miha, "da imajo mašniki prav mnogo denarjev, pa da jako dobro jedo in pijo. In zato bi rad tudi ti v duhovsko službo prišel, kajne?"

Lepo krotko je odgovoril Tonče:

"Zato bi rad postal, da bi dušam v nebesa pomagal."

Kolobski se je začudil in udaril po mizi.

"Kapa kosmata, če nisem jaz natanko tako odgovoril pokojnemu Jurešiču, ko me je prav tako vprašal! In ko

so se našli tudi med čikaški mi katoličani nekateri, ki jim oznanilo njihovega župnika ni bilo všeč. Niso se potrudili, kakor naroča Slomšek, da bi šli in svojega župnika prepričali, da ni prav oznanil. Ne! Šli so in so med one, ki se "jim sladkajo", kakor pravi Slomšek, in so tam dopovedovali, kako napačno je P. Edvard v cerkvi govoril. Ti ljudje naj dvakrat in trikrat prečitajo vse, kar piše Slomšek na prvi strani današnje številke našega lista!

Kar velja glede župnika v Chicagi in kar velja o nekaterih njegovih faranih, ve-

lja gotovo tudi še o marsikaterem drugem slovenskem župniku v Ameriki. Pa prav tako glede njegovih faranov. Povsod se najdejo nekateri, ki mislijo, da vse bolje vedo kot njihovi duhovni pastirji. Poslušajo one, ki "jim gladijo ušesa in se jim sladkajo." Rajši poslušajo te kot tiste, ki jim naravnost povedo, kako je prav in kako je treba, pa jih svare, da bi si ne nakopali nad glavo prepoznega kesanja. Zato se naš list z vsem srcem pridružuje besedam P. Edvarda, župnika v Chicagi. Enako se pridružuje z vsem srcem svarilu, oziroma izjavi Zveze Slovenskih župnij ter vsem duhovnikom, ki bodo ali so že napravili tako kot je napravil čikaški župnik in vsa Zveza Slov. župnij. Ko enkrat popolnoma jasno vidimo, da je SANS zavozil na stranska pota in da nikakor noče spoznati svoje zavoženosti,

sem to izgovoril, mi je dal prvi goldinar. Tonče, na, tudi ti dobiš prvega od mene!"

Tonče je rdel in se lepo zahvalil. Drameljskega Ribničana je ganilo, da ganilo, da je dejal:

"Tonče, goldinar je za študenta bogastvo! Ampak veš, saj sem Rajh, kar bi se po naše reklo bogat. Saj znaš nemško. Zato ti dam dva goldinarja, da si zapomniš, kdo je ribniški Rajh. Ampak zdaj me lahko na glavo postaviš, pa bo le nekaj grošev še padlo od mene. Viš, tak bogataš je fajmošter Rajh."

Doktor Ipavic je planil:

"Če je pa ravno tako, da je treba segati v žep, pa tudi jaz ne bom zaostal. Taka dva stara bogatina pa že še denem v koš. Tonče, od mene imaš tu tri svetla cesarska kolesca!"

Šalili so se in nagajali drug drugemu kakor otroci. Tonče je bil rdeč do las in ušes. Še bolj zadovoljen ko Tonče je bil Prašnikar sam. Ves je bil srečen, da so gospodje tako obdarili njegovega študenta. Želel je, da bi njegov Tonče še ostal središče pomenkov.

"Gospod Miha, povejte našemu študentu, kako težko je bilo šolanje v vaših študentovskih letih!"

"Aha! Da bi tisto razlagal? No, pa naj povem, če bo fantu v spodbudo. Tiste čase je še veljalo takozvano 'rojenstvo', huda pravica, ki jo je gospoda do otrok podložnih kmetov imela. Kmet ni smel dati v šolo svojega sina in mu ne pomagati iz oblasti svojega graščaka, če ga ni posebej odkupil. Na Hutujski graščini je bil za časa moje mladosti silno surov graščak. Neki Miha Goleš, moj šolski tovariš, j moral naravnost pobegniti, da mogel iti v šole. Ime si je spremenil in se odslej pisal za Jožeta Ribbo, da se je skrival pred graščakom. Jaz k sreči nisem spadal pod Hutujsko graščino, ampak pod Razbelsko. Razbelski graščak je pa bil dobra duša in mi ni branil v šole. Ali zvedel je zame Hutujski in prilomastil nad Razbelskega. Očital mu je moje šolanje in ga vprašal: Če bodo kmetje gospodje, kaj bodo pa moji in tvoji otroci? Razbelski pa mirno odgovori: Če so najini otroci za kaj, ne bodo stradali kruha. Če so pa zanič, je prav, da jih kmetijski sinovi zadaj puste. Zagajšek naj pa lepo v šolah ostane, če ima veselje za to. Viš, fant moj tako smo bili nekoč od dobre volje te tuje gospode odvisni."

Spregovoril je dr. Ipavic:

"In v tej reči je tudi devet desetih poštene razlage, zakaj je naš narod tako zaostal. Cela dolga stoletja samo garaj in garaj za tujo gospodo! Ta mu je pa branila vsako izobrazbo, vsak najmanjši korak naprej. In če je kdo naših le zlezel po sili ali po sreči do malo višje učenosti, je kmalu nehal biti sin svojega naroda. Potujčili so ga nam, da sam ni vedel kdaj. Narod je pa ostal sam sebi in tuji gospodi prepuščen."

ne more duhovnik nič drugega reči ko: Proč od njega, katoličani!

Ljudje so seveda čudni in ni mogoče z vsemi enako govoriti. Tudi naši katoličani ste taki. Skoraj bi rekel po ribniško: Kolikor glav, toliko misli! Nekateri ste se tako zajedli v podpiranje SANSa, da bi najrajši drveli za njim čez hribe in doline, pa naj še take neumnosti počenja. Taki ste hudi, če duhovnik svari. Drugi pa venomer ponavljate že obrabljeno pesem: Ali nismo pravili? Zakaj se pa duhovniki nina noge in povedali katoličanso takoj od kraja postavili nom, naj ne gredo skupa s socialisti? Zakaj in čemu so sami rinili na Slovenski Kongres in se dali clo voliti v odbor SANSa? Zdaj, ko se je nabralo nekaj denarja za SANS, naj pa gremo proč in vse pustimo socialistom in komunistom?

Amerikanski Slovenec je imel koncem aprila zelo dober uvodnik, ki je tudi to reč razložil. Katoličani smo dobri ljudje, ki radi verjamemo, če nam kdo dopoveduje, da ne bo delal kake strankarske politike, pač samo in zgolj za narodno stvar. Hitro se damo prepričati, ker smo tudi mi narodno zavedni in bi zlo radi v prid naroda kaj naredili. Takò so mnoge izvabili naši verski nasprotniki, da so sedli skupaj k eni mizi. Toda kakor hitro se je pokazalo, da nasprotniki ne mislijo tako kot so govorili, je bil čas, da so se oglasili tudi katoličani.

“Duhovščina je ostala z narodom, doktor!” se vtaknil vmes Ribničan Rajh.

“To je živa resnica, pritrdim! Le žal, da tudi duhovščina ni bila vseskozi domača. Dovolj tujih najemnikov sta naprtla tudi po cerkvah našemu narodu Dunaj in Gradec.”

“Amen, kakor v očenašu!” je kolobski živahno prikimal. “Še danes najdete po lavantinski, posebno pa po graški škofiji duhovnike, ki si dajo ob sobotah poklicati mežnarja, da se od njega nauče prebrati za silo evangelij za drugi dan. Tudi nekoliko nedeljske pridige zbijejo skupaj s pomočjo svojega mežnarja. Tako dvigata naše ljudi iz zaostalosti Dunaj in Gradec!”

“Žalostno,” je pritrnil Ipavic. “Počasi, zelo počasi se nekaj dani. Šol je treba našemu ljudstvu, gospodje, šol mu je treba! Pa šol v domačem jeziku! In ne samo zato, da se mladina nauči pisanja in branja. Treba je učiti mladino reda in snage, gospodarstva in gospodinjstvo, pa vsaj nekoliko tudi stanovajske kulture. Gospodje častiti, vi ne gledate tako globoko v to silno zanemarjenost našega kmeta kot gledamo mi, padarji in zdravniki. In pa vraže, gospodje, te strašne vraže, ki tone v njih rod za rod in veruje vanje bolj ko v župnika, učitelja in posebno zdravnika. Mora vendar skoraj napočiti doba, da nekdo posveti z veliko bakljo v te skrivne kotičke naše narodne žalosti, da ne rešem — sramote!”

“Šole, šole!” je kimal Zagajšek. “Ne bo se spet od kraja hvalil, pa Bog mi odpusti! Bil sem prvi na Štajerskem, ki je spisal slovnico nemško-slovensko in jo tudi tiskati dal. Bilo je še leta 1791. Zdaj je seveda že vsa zastarela, saj so med tem drugi vse boljše knjige spisali. Tonče, napol si še deček, pa vidim, kako požiraš vase, kar slišiš od nas. Zato ti rečem in ti iskreno naročam: če bo kdaj kaj iz tebe — in jaz pravim, da bo! — stori vse, kar moreš storiti, da narod šole dobi! V prihodnjih časih bo lažje. Mi stari smo svoje storili. Dosegli smo malo. Preveč je bilo ovir in jih še danes na vseh koncih in krajih.”

“Vse lepo, vse lepo,” je stresal s staro glavo Ribničan Rajh, “ampak jaz pa le pravim, preveliko hvale šolah nikar! Vse ima svoje dobre, pa tudi slabe strani. Boste videli, prijatelji moji, da boste od šol tudi veliko hudega dočakali. Brati in pisati bodo naši ljudje znali, moliti pa pozabili. Mladina bo v šole hodila, delati pa pozabila in se bo oprijela slabih navad. Veliko se bodo otroci naučili, česar jim vedeti ne bo treba, le ubogati in Bogu služiti ne bodo znali. Prirastli nam bodo posvetni in razpuščeni modrijani, pa zraven tega slabi kristjani.”

Nastal je živahn prepir, ki ga je Tonče z odprtimi usti poslušal. Kri mu je kar naprej plala v licih in iz oči mu je gorel ogenj. Vsi trije so se trudili, Ipavic, Zagajšek in Prašnikar, da bi Rajhu omajali črnogledno bojazen

Duhovniki so se oglasili, vsaj po večini so se oglasili, in povedali, da na tak način skupnost ne more dalje trajati. Takrat je bil čas, da bi vsi katoličani obrnili SANSu hrbet, kakor sta ga pokazala na primer kanonik Oman in Fr. Urankar. Še so upali, da bo vse prav. Toda ko nasprotnik enkrat pokaže pravo barvo, pusti ga samega, ali te bo pa — nabarval. Po domače: nafarbal!

Še zdaj se nekateri jezite na imenovana dva duhovnika, zakaj sta šla iz SANSa in druge katoličane pustila same . . . Saj jih nista pustila, saj sta takoj razložila svoj izstop. Res je pa, da so katoličani ta dva duhovnika — sama pustili, ko so še ostali v SANSu. SANS je bil ustanovljen z izrecno in slovesno zaobljubo, da se ne bo spuščal v nobeno strankarsko politiko. Samo NARODNA POLITIKA je bila njegova naloga. Pa se je kmalu pokazalo, da se beseda ni držala. Prišlo je celo do tega, da je postala strankarska politika POGLAVITNO DELO SANSa! V strankarski politiki naša dva duhovnika nista mogla držati fronte zoper strankarje v SANSu. Kaj pa vesta o starokrajski strankarski politiki, ki se je nista nikoli udeleževala?

Če katoličani prenehate podpirati SANS, kakšna škoda bo? Prav nobene škode ne bo! Pač pa velika korist! Tistih dolarjev, ki ste jih po neprevidnosti dali SANSu, res ne boste nazaj dobili. Toda tudi če še dalje

pred šolami. Ipavic je dvignil glas, da je bolj vpil kot govoril:

“Jaz sem šel skozi mnogo šol, gospod župnik, pa vam rečem, kapa kosmata, da nič manj rad ne molim kot vi. In če bi ne bil zdravnik, primaruha, hotel bi biti duhovnik!”

Štefan Rajh ga je mirno prijel za ramo.

“Vi ste izjema, moj ljubi doktor, zelo častna izjema. Kakor ste izjema na narodnem polju med našimi izobraženci, tako ste izjema na verskem. No, ne bom vas v obraz preveč hvalil. Tole pa rečem: na vsako tako izjemo, kakoršna ste vi, lahko sedem drugih pokažem, ki so se v šolah pokvarili.”

Ipavic ni odnehal.

“Ne radi šol samih na sebi, prijatelj častiti! Bolj radi drugih nevšečnih okoliščin. Človeške naprave so zmerom pomanjkljive. Pokvari se pa človek na sto načinov lahko.”

“Premnoge šole dajejo samo pouk svojim študentom, vzgoje pa ne,” je dostavil Prašnikar.

“Zato pa pravim in rečem,” se je zdaj tudi Rajh razvnel. “Čeprav toliko proslavljate šolo, meni vendar ni žal, da sem v svojem življenju skrbel bolj za cerkev kot šolo. Cerkev jih vodi naravnost k Bogu in sreči, šola je vagana reč.”

“Cerkev, vse res! Jaz pa pravim: cerkev in šola! Sestrice sta si in je treba, da ostaneta skupaj,” je privijal Zagajšek.

“Šola in cerkev, tako bi jaz rekel po vrsti. Pa je nazadnje vseeno. Duša in telo ali telo in duša. Srce in glava ali glava in srce — končno pride na isto,” je zaključil Ipavic.

Rajh je odkimaval, pa spet prikimaval. Vdal se je toliko, da je zažugal s prstom in resnobno podvomil:

“Sestrica šola in sestrica cerkev! To velja in drži. Pa se bojim, da bo prihodnji rod videl, kako bo šla sestrica šola svojo pot in se za sestrico cerkev še zmenila ne bo.”

Srečanje s temi možmi in poslušanje njihovih pogovorov je odprlo Tončetu nepregleden nov svet. Oziral se je po njem z veliko radovednostjo, pa godilo se mu je nekako tako kot tistemu služabniku etiopske kraljice, ki v Dejanju apostolov bere preroka Izaijo. Tudi Tonče bi rad imel kakega Filipa, da bi mu rekel: Kako morem razumeti, če mi kdo ne razloži? In je vedel, da bo njegov Filip gospod Prašnikar, kadar bo utegnil.

Toda gospod Prašnikar precej časa ni nič utegnil. Tonče je še v postelji tisto noč premleval v mislih, kar je bil slišal čez dan, in vprašanja za Prašnikarja so se mu kopicila v mislih.

Drugi dan so ga raztresli otroci, ki so spet v šolo pri-

podpirate SANS, ne bodo vas prav nič vprašali, kam naj nabrani denar denejo. Druge škode pa ne bo prav nobene. Tam v daljnem Egiptu je danes tudi na tisoče Slovencev in imajo svoj slovenski list, pa tudi svoje slovenske odbore. Njihov list in njihovi odbori se ogibljejo vsakega strankarstva in govore samo o Slovencih in Jugoslovanih. Nič se ne navdušujejo za partizane, nič ne kriče o izdajalcih in ‘kvizlingih’, kakor kriči tukajšnji SANS. V Egiptu bi Slovenci tukajšnjega SANSa za nobeno ceno ne marali. In tisti Slovenci so večinoma iz Primorja. Mi smo pa tu ustanovili SANS v prvi vrsti za pomoč Primorcem, zdaj pa SANS kriči, da mora vse drugače misliti in delati nego mislijo in delajo Primorci! Kje je pamet?

Slovinci v Egiptu komaj čakajo, da se vrnejo nazaj v Slovenijo, kakor hitro bo konec vojne. Oni imajo svoje načrte, kako si bodo uredili Slovenijo po vojni. Mi ameriški Slovenci nimamo nobenega namena, da bi se vrnili za stalno nazaj v Slovenijo. Ostati mislimo kar v Ameriki. Zakaj bi potem takem morali mi, ki bomo tu ostali, predpisovati onim Slovincem, ki mislijo iti nazaj domov, kako naj si uredijo svojo domovino? Ali je to res naš business? Ali ni nasprotno res: Oni naj govore in pišejo in urejujejo, mi jim samo pomagajmo PO NJIHOVIH ŽELJAH, ki niso nikake strankarske želje, ampak poznajo samo NAROD-

šli. Bili so sitni. Tonče je hotel vedeti, če je kdo med njimi že napisal zgodbo o celjskem mostu in si skušal zaslužiti Zupančičev goldinar.

Kumerdejeva Katra se je namrdnila.

"Jaz sem imela že pol zgodbe v zvezku, pa nisem končala. Njen konec mi ni všeč."

"Meni tudi ne! Meni tudi ne!"

Tonče se je čudil. Nič mu ni bilo znano o Joškovem govornjenju na Slomu. Ni vedel, da je fant tudi med otroke zanesel nezadovoljnost z Zupančičevo zgodbo o mostu. Šele počasi je vse izvlekel iz njih. Izkazalo se je tole: Ko je Jožek videl, da so ga na Slomu občudovali radi popravljanja Zupančičeve zgodbe, je hotel tudi drugod poskusiti svojo srečo. In je imel lepe uspehe, ali pa tudi ne.

"Meni ni všeč, da bi bilo tako, kot misli Jožek," je rekel Kostanjškov Matija. "Tisti pes naj ostane, kjer je. Če ga hudobec ni maral, kaj mene briga. Ne zdi se mi pa prav, da profesor ni nič povedal, kakšno plačilo je dobil tisti pastir iz Savinjske doline. Za tako veliko delo je pa ja nekaj zaslužil."

Tako je dobil z Zupančičem vred nezaupnico tudi Jožek. Jezilo ga je, pa vpricho Tončeta se ni upal jezikati zoper Matijo.

Tonče je pritrdil, da zgodbi res nekaj manjka. Spomnil se je na svoje včerajšnje dopolnjevanje ribniških šaljevih prigodeb, ki jih je bil le napol slišal od župnika Rajha in jih sam zase v kuhinji do konca sestavljal.

"Otroci, to ni nič hudega. Mislim, da gospod profesor iz Celja ni imel časa, da bi do konca zgodbo povedal, ker so takrat ravno gospod Prašnikar prišli in pretrgali zgodbo. Kar pa še manjka, si prav lahko sami izmislimo do pravega konca."

"Pa ne tako neumno kot je Jožek domislil," se je spet oglasil Matija.

"Prav. Pa bolj pametno, če kdo zna," je pokorno prikimal Tonče. Jošku se je zdelo, da je Tonče posebej poudaril besede: če kdo zna! Privoščil je Matiju in Tončeta je imel od tistega hipa za spoznanje še rajši.

"Jaz znam!" se je javila Kumerdejeva polna poguma.

"Povej!"

"Pastir ni zahteval nič plačila, samo to si je izgovoril, da ne bo smel noben drug kmet prodajati sira v Celju, kadar bo on svojega pripeljal na trg."

"Ho, ho, ho!" se je Matija smejal. "Tak samogoltnež pa tudi ni bil. Tega jaz ne verjamem."

Kumerdejeva je do ušes zardela.

Hudejev Nacek je držal roko kvišku. Tonče mu je pokimal.

NO politiko. Za kak komunizem se popolnoma nič ne ogrevajo. Tako bi morali tudi mi delati. Če pa nočemo ali ne moremo TAKO delati, pa vsaj molčimo in jezik za zobe! Kdor se torej odtrga od takega SANSa, kakoršen je danes, bo storil dobro delo in zelo ustregel Slovencem v starem kraju in onim, ki so razkropljeni po svetu. Le komunistom ne bo ustregel. That's all!

Mr. Ivan Račič, čikaški ornist in profesor muzike

je po veliki noči napisal v Amerikanskem Slovincu tri lepe člank o priliki desetletnic smrti **P. Hugolina Sattnerja**. Ta mož je bil odličen slovenski frančiškan, pa nič manj odličen kulturni delavec. Zelo veliko je storil za povzdigo slovenske pesmi kot pevovodja in skladatelj. Ivanu Račiču je treba dati javno zahvalo in vse priznanje za tako lepe članke ob tej pomenljivi desetletnici. Živimo v takih časih, ko se zdi, da vse kulturno delo naših slovenskih prednikov ne pomeni nič. Mnogi mislijo, da ni nobene škode, če Slovenija pogazi vso svojo preteklost v krvi in ognju, samo da si ustvari nekaj "popolnoma novega", pa naj bo tisto novo magari le nekaterim po volji, narodu kot celoti pa v ogromno škodo. Zato je v teh dneh tako pisanje, kot ga nam je dal Ivan Račič, veliko kulturno delo. Hvala mu! Na tihem nas pa lomi radovednost, da bi vprašali: Koliko naročnikov Amerikanskega Slovincu je

“Jaz mislim, da je pastir Celjanom dejal: Slišim, da ste hoteli plačati onemu tujcu za most v zlatem denarju. Zdaj pa meni toliko dajte, da si kupim pol Savinjske doline.”

Nekaj otrok je živahno prikimalo, drugi so bili prav nezadovoljni. Če je bil pastir dobrotnik Celjanom, ni smel biti tako pohlepen po denarju, so ugovarjali. In tako so iskali in našli še drugačnih koncev nekončani povesti. Tončetu je raslo zanimanje in je sam iskal pravega konca. Bolj in bolj je tudi sam čisto dobro videl, da se je savinjskemu pastirju pod Zupančičem godila krivica.

“Otroci, končajmo to reč. Vidim, da se ne boste zedinili. Bom poskusil jaz najti tak konec povesti, da bo v čast pastirju in nam vsem prav. Če pa mojega konca ne boste potrdili, bomo morali še enkrat poklicati iz Celja gospoda profesorja. Ali ste s tem zadovoljni?”

Vsi so prikimali in se pripravili na zvesto poslušanje. Tonče je pa odkimal in rekel:

“Ne danes, otroci. Smo že dovolj časa zapravili. Zdaj bomo brali in računali tudi. Povem vam konec povesti, kadar boste zaslužili, prej ne.”

Namrdnili so se, pa kaj so hoteli. Samo Jožek je bil zadovoljen, ker je vsem privoščil razočaranje. Zakaj so pa zavrgli njegov konec, ki je tako častno rešil psa, da bi ne ostal siromak pozabljen na onem kraju mostu? —
(Dalje prihodnjič.)

**SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA
JE IZDALA
SLOVENSKE VOŠČILNE
KARTICE**

Lepo število kart za en sam dolar.
Narcčite si jih v svojih krajih od po-
družniških odbornic. Izkupiček za te
karte gre za uboge slovenske brezdomce
in vojne sirote v stari domovini.

bralo Račičeve vrstice o P. Hugolinu Sattnerju . . . ?

Father Orlemanski, ameriški poljski duhovnik, je šel v Moskvo na pomenek s Stalinom. Ni storil prav, da je šel tja brez dovoljenja svojih predstojnikov. Škoda! Koliko in kaj je opravil, bo pokazala bodočnost. Za nas zaenkrat ni toliko važno, da je šel katoliški duhovnik v Moskvo. Važno je pa to, da ga je Stalin sam povabil. To kaže, da Stalinu ni dovolj “močna roka”, ampak se zaveda tudi potrebe pogajanja in dogovorov. Nov dokaz, da smo imeli prav oni mesec, ko smo trdili, da je opozicija ali odpor vedno dobra reč. Če bi ves svet samo prikimal na Stalinove poželenje po oblasti in po tujem blagu, bi možakar verjel samo v svojo močno roko”. Ko pa vidi, da se svet vendarle ne valja samo po trebuhu pred njim in njegovim ogromnim apetitom, je uvidel, da je treba iskati še drugih potov. Morda Stalin ne bo nikoli prišel do spoznanja, da je božja Previdnost močnejša ko kaka “močna roka”, za nas je pa Stalinovo povabilo Rev. Orlemanskemu samo en nov tozadevni dokaz. Kdo bi si bil kdaj mislil, da bo Stalin ponujal prijateljstvo — katoliški cerkvi . . .

KEEP ON
Backing the Attack!
WITH
WAR BONDS

NA SEVERNEM MORJU

RIBIČI so svojevrstni ljudje. Morje, ki je njim namen in usoda, oblikuje te ljudi in jim pušča sledove v obrazih. Nedvoumen je izraz teh pomorščakov za meščane. Brezdanji so, kakor morje samo. Zaprti so in skoro podobni kameniti mirnosti. Toda tako, kakor se morje nenadoma vzpne in z elementarno silo v igri veličastne divjosti pokaže svoj drugi obraz, tako nepričakovano vzkipe tudi duše teh ljudi. Je to ljubezen ali sovraštvo do morja, ki v takih trenutkih sili ribiče, da z neko zagrizenostjo sprejmejo borbo z mokrim elementom? Tega najbrže niti sami ne vedo. Bo pa oboje in k temu še stara trma, prav v divjanju elementa krotiti nevarnost in čez divje razbičano morje, ki od vseh strani išče svoj plen, ostati zmagovalec.

Večni je boj med človekom in morjem. To vedo možje, ki se popeljejo s čolni, da bi domov prinesli vsakdanji kruh. To vedo tudi ribičeve žene, ki iz majhnih koč na uho vlečejo, se ne boje in pri tem rasto v neznanne in neimenovane junakinje. Nikoli ne vedo, če se bodo njihovi možje, ki so se odpeljali, tudi srečno vrnili na domačo obal.

Ribiči na severu imajo daleko težji boj za obstanek ko oni z juga. Neprijetnih viharjem se pridruži pozimi še oster mraz. Trdi in ledeni so ljudje Severnega morja. Med najmočnejšimi in najsilnejšimi ribiči Tagin Line.

Majhen je ta kraj, komaj dvajset ribiških koč se prileplja na obalo. Toda prebivalci so tekom pokolenj vzrasli v najboljše ribiče. In kmalu bi divji decemberski vihar tem neustrašenim možem pripravil zgodnji mokri grob, če . . .

Tri ure so že prežale ribiške žene Tagin Line v temno gmoto razburkanega morja. Strah in nema groza se je odražala v njihovih obrazih. Skrb za njihove možje, ki so se popoldne odpeljali in ki jih je zunaj presenetila nevihta. Bržkone so šli možje predač in se bore s peklenkim viharjem, da bi dosegli odrešilno pristanišče. Če se sploh bore? Morda jih je strmi val že prevrnil in ribiči se odbupno branijo, da bi ušli besnečemu elementu.

Negotovost ni pustila žen v njihove hiše. Vedno znova so prežale v bučanje vetrov in vedno znova jih je morje gnalo k njihovim kočam. Tja do hišnih sten so brizgale vodene pene in hrumeči orkan se je slišal ko divje lajanje, ker mu ni uspelo tudi male vasice vpreči v svoj peklenški ples.

Ko je vihar vendarle ponehal, so stale žene in nekaj starcev in otrok že zunaj, da bi lahko strmeli v brbotajočo temo. Minute in četrture so postajale mučna večnost, in še vedno ni bilo ničesar čuti o možeh.

Nenadoma je vihar za trenutek prestal in v tem s je odtrgal krik v noč. Povsem razločno so na bregu čakajoči zaznali klic na pomoč. In predno se je znova začel besneči ples, so znava slišali klic: čoln v nevarnosti!

Ni bilo dvoma. Predobro so žene poznale klice na pomoč svojih mož. Vroče čuvstvo veselja se je visoko dvignilo v njih. Še žive, možje Tagin Line. Kljub temu jih je znova zagrabil obupni strah. Kako naj bi jim one tu zunaj priskočile na pomoč? Kako lahko bi bilo mogoče, da bi ribiči v bližini hiš našli smrt. Kajti prav v bližini brega je bilo najtežje premagati zagon valov. Trudni in upehani ribiči gotovo niso bili več dovolj močni, da bi njihov čoln prestal še to zadnjo oviro.

Kdo naj bi tem tam zunaj priskočil na pomoč? Vsi možje so se odpeljali. Ostali so samo starci in žene. Toda pomoč se mora poslati, in sicer takoj.

V tem so se bližali obrežju rudarji iz soslednje vasi. Po težkem delu so komaj vlekli domov svoje utrujene kosti. V trenutku so bili obdani od žena in v hlastni naglici jim je bil pojasnjen obupni položaj ribičev.

Nobena beseda ni padla iz ust teh mož. Vendar so se njihove sključene postave vzravnale in v njihovih očeh se je zaiskril kljubovalni ogenj. Nato so odvrgli orodje na tla in slekli težke zimske suknje. Medtem so nekatere žene žene e privlekle čoln.

Najmočnejši rudarji so se vsedli k veslom, drugi pa so izrabili zagon valov in potisnili čoln v morje. Takoj zatem so se še oni zagnali v čoln. Z naprej pripognjenimi telesi so žene zasledovale naskok teh mož.

Bo li uspelo, priti čez oviro ali ne? Ni

uspelo. Besneči vihar je bičal morje kakor v posmeh v velikanske valove in vrgel majhen čoln znova k obrežju. Tudi drugi rešilni poskus se je izjalovil. Zopet je morje vrglo čoln nazaj. Skoro so bili valovi že prevrnili čoln, tako divje so butali v tanke lesene deske.

In z elementarno silo se je vihar povzpelo do viška. Kaj so se postopili ti mali ljudje? Morju in viharju iztrgati njihov plen?

Kakor strahotni posmeh se je slišal grmeči ropot. Bliski so se vžigali, valovi so se valili in butali ob obrežje, da se je tresla zemlja. Rohneče morje je doživelo svoj največji uspeh.

V to posežejo ribiške žene.

“Me vas popeljemo čez zagon valov!” so dejale.

In zatem so odšle s stisnjenimi zobmi na delo. Krepko so zagrabile leseni čoln in odšle počasi proti razburkanim valovom. Vedno globlje v ledenomrzlo decembersko plimo. Vedno višje in višje se je dvigal predirajoč mraz do kosti. Toda žene so se dobro držale. Korakoma so morale porivati čoln naprej. Komaj so premagale en val, že jih je bičal drugi, še močnejši. Do prs so že stale žene v ledeni vodi. Prav, ko so hotele čoln s pomočjo mož pri veslih potisniti čez poslednjo oviro, jih je pognal visok val znova nazaj. Z muko so žene preprečile, da se čoln ni zaletel v obrežje. Ne žene ne možje niso zaječali. Vendar so z vjedljivo jezo začele znova. Ta zagrizenost, izgleda, je dala ženam nadmoč. Niso več slišale strahovitega viharja in ne videle več črnih valov. Tudi niso v členkih več čutile morilnega mraza. Samo eno so vedele: čoln mora skozenj!

To ni bil več boj proti nadmočnemu elementu, to je bilo tisočletno preziranje smrti, ki so jo te žene z jekleno voljo obvladale.

In ta volja je to ustvarila. Zopet so stale do prs v ledenomrzli vodi. Prišumel je val in se pognal čez glave. Toda žene so vzdružale. Uprle so se, da bi čoln spravili čez zagon valov. V naslednjem trenutku je noč požrla čoln.

Pesti stiskajoč so stale žene na obali in strmele z otroki in starci v črno morje.

Zdajle se je moralo odločiti, če bo njihovo posredovanje imelo zaželjeni uspeh!

Zopet so pretekle tesnobne minute. V tem je ponehal vihar. Takoj nato sta se prikazala dva čolna, tesno drug poleg drugega.

Z veselim vriščem so hitele žene nasproti rešiteljem in rešenim. Bolj mrtve ko žive so prinesle ribiče na obrežje. Vsi so bili zopet tu.

Ni bilo dosti besed ne vprašanj med možmi in ženami. Krepko so si pogledali v oči in si stisnili roke. V tem trenutku šele so si bile žene in možje Tagin Line v svesti, kaj je zvestoba in tovarištvo. Visoko in silno se je dvignilo to čuvstvo, pred katerim je postalo vse drugo majhno in postransko.

To čuvstvo živi tam, kjer so ljudje drug z drugim povezani v življenjski borbi in to pokažejo tudi v dejanin, Danes, jutri — in vedno, če je sila!

Rol. Lebl. — poslov. Jenko M.

Boljša je prva zamera

Lincolna, predsednika Združenih držav Severne Amerike, je nekoč, še veliko pred njegovo izvolitvijo, prosil neki sosed, naj podpiše namesto njega neko menico. Lincoln pa, ki je bil zelo pameten in previden mož, se je branil, dasi zelo vljudno, in ni hotel sosedu storiti zaželene prijaznosti. Sosed pa ga je še enkrat ustavil z isto prošnjo in mu dokazoval, da je vse skupaj čisto majhna stvar, njemu sammu pa bo le prinesla korist. Lincoln pa ni mogel omehčati. Ostal je trdno pri svojem sklepu. Ko pa je sosed postajal zmeraj bolj vsiljiv s svojo prošnjo, mu je Lincoln rekel:

“Poglej vendar, John, in naj ti že dopovem. Če bom dal svoje ime na tale papir, ne bo treba tebi plačevati, ampak bom moral jaz. Čisto govoto se bova zaradi tega sprla. Če ti je torej prav, se takoj sedajle spriva, denar mi bo pa le ostal!”

Zvonjenje pa tako

Pravijo, da je nekje v Sloveniji taka cerkvica, ki mora imeti tri cerkovnike. Prvi vleče za vrv, drugi opira zvonik, da se ne podre, tretji pa hiti po hišah povedat, da poldne zvoni!

IZJAVA IN POZIV KATOLIČANOM!

(Iz urada Zveze Slovenski Župnij.)

Iz SANSovega urada prihaja obvestilo, da se ima v mesecu juliju letos vršiti nekak nov Slovenski Kongres, oziroma široka seja, ki bo izvolila nov odbor SANSu in po vsem videzu tudi dala nadaljnjemu delu SANSa drugačne smernice kot jih je dobil od prvega Slovenskega Kongresa.

Spodaj podpisani slovenski župniki smo pred prvim Slovenskim Kongresom podali javen poziv na katoliški narod, naj se Kongresa udeleži in pri delu za rešitev starega kraja po najboljših močeh sodeluje. Mislili smo takrat, da je to sodelovanje brez nevarnosti in lahko mogoče, zakaj naši verski nasprotniki so kazali na zunaj dobro voljo, v srce jim pa nismo mogli videti. Dasi so se že takrat oglašali mnogi, ki so svarili pred takim skupnim delom, smo vendar bili voljni poskusiti s skupnim delom, da bi se nam ne očitala nestrpnost in zla volja pri delu za dobrobit naroda. Javno se je obsojal vsak poskus "dvostranosti", zato smo se vdali in šli na Kongres, seveda za poskušnjo.

Poldrugo leto je minilo od takrat in ta doba je pokazala, da se poskušnja ni obnesla. Ne bomo naštevali na tem mestu podrobnosti, saj je bilo dovolj objavljeno v časopisih. Kdor ima oči za gledanje, lahko vidi.

Zato izjavljamo, da se slovenska duhovščina ne bo več udejstvovala pri SANSovem delovanju in se ne bo udeležila SANSovega zborovanja v juliju letos. Obenem pozivljamo vse katoliške organizacije in društva, da se drže proč od SANSovega delovanja. Ako se po-

samezni katoličani hočejo udeležiti tega zborovanja in nadaljevati svoje stike s SANSom, bodo storili to na svojo lastno odgovornost in bodo tudi sami prevzeli vse posledice takega početja. Po našem prepričanju je dovolj jasno, da za katoličane v sedanjem SANSu ni mesta. Kdor se z nami ne strinja, naj poskusi drugače in se še bolj opeče kot so se mnogi katoličani že opekli doselej.

Trdno smo prepričani, da pišemo to izjavo v soglasju z mišljenjem vseh slovenskih duhovnikov v Ameriki.

Cleveland, 11. maja 1944.

Za Zvezo Slovenski župnij:

RT. REV. VITUS HRIBAR,
RT. REV. B. J. PONIKVAR,
RT. REV. J. J. OMAN.

Narobe svet.

Kdor zna, ta velja.
A kateri prav znajo, malo veljajo!

Mladim ljudem

Najlepša je roža,
če nič se ne boža!

Razlika

Ko hišo napravlja, se čelo poti,
a ko jo zapravlja, se grlo rosi.

Izkušnja

Najlepše človeka izkušnja uči,
pa vendar jo sluša le malo ljudi.

Kritik

Saj bil bi aktualen, pri moji veri,
če bi povedal, kaj misli, kam meri.

TRETJI RED SV. FRANČIŠKA

DUHOVNA IN SOCIALNA REFORMA

Rev. Marcel Marinšek OFM.

Vsake vrste ljudje so častili sv. Frančiška. Protestanti ga imenujejo prvega protestanta. Ako pa tega svetnika prav in dobro preiskujemo bomo videli, da je njegovo življenje bilo popolno in navdušeno katoliško, ker je bil pokoren Papežem, škofom in duhovnikom katoliške Cerkve. Socialisti in komunisti ga občudujejo in pravijo, da je on eden izmed njih. Je pa velika razlika med komunistom in sv. Frančiškom. Komunisti hočejo se obogatiti s tem, da druge napravijo revne, sv. Frančišek je pa postal ubog, da druge obogati, ko je sprejel prosto-

voljno uboštvo zaradi ljubezni do Gospoda Kristusa, ki je postal ubog radi nas. Drugi pa vidijo v sv. Frančišku radikalca. Mi vemo, da je sv. Frančišek kot socialen reformator eden izmed najboljših. Papež Pij XI. pravi, da je sv. Frančišek potom prvega reda kakor tudi tretjega reda dal človeški družbi novo podlago, in jo izpreobrnil po smislu sv. evangelija.

Da bi sv. Frančišek res človeško družbo izboljšal je dal tretjemu redu dvojno orožje. On mu je dal Kristusovega duha; tudi praktično vodilo življenja. Dal je svojim bratom pravega duha pokore. Vidimo tega duha, ko beremo Papeževo "Pismo Vsem Vernikom", v katerem

opisuje pravega kristjana. Največja stopnja krščanske popolnosti obstoji v tem, da sprejememo Sina Božjega s čistim srcem in s neomadeževanim telesom, in izberemo pot, po kateri je On hodil, ki je postal človek radi nas; On, ki je bil nad vse bogat, je hotel postati s Svojo Blaženo Materjo ubog.

Sv. Frančišek je položil na prvo mesto nauke ljubezni Jezusa Khristusa, druge Osebe sv. Trojice, ki je vzela nase človeško naravo, da bi nas rešila in nas vodila v nebesa. Ta ljubezen je dala ljudem željo in odločnost slediti čednosti, ki so se tako lepo pokazale v življenju Jezusovem. Sv. Frančišek je hotel, da bi njegovi učenci in učenke sovražili ničemurnost tega sveta, ljubili ponižnost, pokornost in uboštvo Kristusovo, da bi imeli popolno ljubezen Jezusovo za vse ljudi, Kristusovo ljubezen za vse stvari, ker je naš nebeški Oče vse ustvaril. Končno je sv. Frančišek hotel, da bi njegovi učenci spolnjevali dela pravice, ljubezni in miru za katere je naš božji Zveličar dal tako lepe zglede, da more vsak biti živ zgled pokazati svojo hvaležnost za velike dobrote ustvarjenja in rešenja.

To je bil načrt popolnega krščanskega življenja, katerega je sv. Frančišek dal za izboljšanje krščanske družbe svojega časa. Tega duha je dal svojim bratom in sestram spokornega reda. To je bila bakla božje ljubezni, ki je vnela Lukezija,

prvega tretjerednika, da je svojo lastnino prodal in denar dal ubogih, in svoje življenje daroval božjemu Gospodu. Če premislimo, da je ljubezen začela užigati srce — kardinalov, škofov, duhovnikov, kraljev, kraljic, plemenitašev, vitezov, kmetov, meščanov in tlačanov — ali se moremo čuditi, da so čednosti Kristusove zopet prišle na površje?

Vodilo življenja spokornih bratov je imelo velikanški vpliv v času, ko je človeška družba tako silno potrebovala izboljšanje v trinajstem stoletju.

Glavni namen je bil, da posveti tretjerednike. Zato je razen molitve in rednega prejemanja svetih Zakramentov zahtevalo vodilo, da se člani postijo. Ne samo, da bi učilo čednosti zmernosti in zatajevanja, ampak, da bi se upiralo požresnosti bogatinov, ko so imeli svoje razkošne pojedine. Vodilo je tudi delovalo proti razkošnosti. Obleke naj bi bile preproste. Prepovedalo je pojedine, ker so tam ljudje pijančevali in druge grešne stvari uganjali. Igre so bile prepovedane, ker so predstavljale surovost in nečistost.

Sv. Vodilo je tudi zahtevalo, da se desetina plača Cerkvi, ker to so bili davki za oboje za Cerkev, kakor za državo.

Nositi orožje je bilo prepovedano in tretje redniki niso smeli prisegati. Ako bi se teh dveh predpisov držali, bi Evropa ne bila bojno polje, ampak bi bila spremenjena v raj miru. V tistih

dneih je vsak nosil orožje, da sebe brani ali pa, da vrši krvno maščevanje; takrat je moral najemnik biti pokoren svojemu gospodu in se vojskovati za njega. In ako so ti graščaki zahtevali od tretjerednikov, da bi bili njim slepo pokorni, se je Cerkev za nje potegovala, češ, da so tretjeredniki podložni samo Cerkvi. Torej beremo v predpisih, da so podložni samo cerkvenemu sodišču; ker tretjeredniki so spadali pravemu redu kakor drugi redovniki.

Tretjeredniki so morali tudi napraviti svoj testament kmalu, ko so napravili svojo obljubo. Dolgove so morali plačati in so morali živeti v miru z svojim bližnjim. Tisti, ki niso zgladno živeli, so bili vrženi iz reda, ker bratje in sestre pokore bi morali posnemati Kristusa, in Njegovi učenci morajo stremeti za popolnostjo.

Kratka vsebina te socialne reforme ali izboljšanje človeške družbe, ki jo je sv. Vodilo hotelo uresničiti. Posledica je bila, da je tretji red povzročil širom krščanskega sveta dela pravice, ljubezni in miru. Ker je privedel skupaj v krščansko bratovščino može in žene vsakega sloja, je povzročil prave idealne demokracije. Nižjemu sloju je dal mož, ki je ni imel prej. Ker je tretji red imel skupen zaklad, je lahko pomagal tistim, ki so bili bolni ali ubogi, in ubogim članom je preskrbel pogreb. In končno so rabili ta zaklad, da prenovijo Evropo; ker so ga rabili, da odkupujejo na-

jemnike, potem tudi ni bilo potrebno služiti graščakom.

Pravi katoličani že po naravi hočejo biti zvesti Rimu in gledajo tja za vodstvo in nauk. Hočejo od vladajočega papeža, da bi on pokazal pot prave vere. Papež je najvišji učitelj cerkve in najvišji pastir vernikov, ki ima dolžnost v resnici učiti Kristusov nauk in voditi Kristusovo čredo na nebeški pašnik, ki ga je božji Pastir pripravil za nje. Poslušajmo zadnje papeže in pogledjmo, kaj so oni mislili o Tretjem redu sv. Frančiška in o njegovm delu v svetu dandanes!

V septembru 17., leta 1882, je papež Leon Trinajsti izdal encikliko ali pismo o sv. Frančišku Asiškemu in o njegovem Tretjem redu. V tem pismu je papež pokazal podobnost zla ni pregrehe sveta v času sv. Frančiška in v njegovem času, in lahko rečemo tudi v našem. Božja ljubezen je pojemala, krščanska zavednost je bila pokvarjena, sebičnost je rastla, in ljudje so gledali samo za udobnost življenja in želeli samo zabave, — vse to je bilo v času sv. Frančiška, kot je tudi danes. Vodilo je bilo takorekoč zdravilo, ker je imelo podlago v božji ljubezni, pokornosti božjim in cerkvenim zapovedim, in v krščanskem poboljšanju; vse to je prenovilo krščanske čednosti v srcu vseh, ki so sv. Vodilo sprejeli.

Papež Leon XIII. je vedel, da je Tretji red zdaj ravno tako potreben in močan proti socialni in duhovni pokvar-

jenosti kakor v trinajstem stoletju. On je pisal škofom in duhovnikom, da so časi in razmere tako slabe, da je edina rešitev v Vodilu sv. Frančiška, ako bi imelo prvotni vpliv. Zato je pozval katoličane, da naj postanejo tretjeredniki. Papeževa želja je bila, da bi vsi posnemali zgled sv. Frančiška Asiškega. Ko Leon še ni bil papež, se je zlo zanimal za tretji red, zato je, ko je postal papež posebej prosil, da bi vsi postali vojaki Kristusovi. In končno je on prenovil Vodilo tretjga reda in ga prispobil razmeram in potrebam današnjega časa.

Po papežu Leonu XIII. so naslednji papeži vernike opozarjali glede važnosti tretjega reda, ga vedno hvallili in priporočali vernikom. Pij X. je hotel, da bi ustanovili skupščine, ne samo v cerkvah prvega reda, ampak tudi v drugih cerkvah, kjer

so svetni duhovniki. Benedikt XV. je spisal pismo glede tretjega reda ob priliki sedemstoletnice tretjega reda. On je želel, da bi vsako mesto, vas in vasica imela mnogo članov in članic v tretjem redu — ne članov, ki so leni in so zadovoljni samo nositi ime tretjerednika, ampak morajo biti živi člani, taki, ki skrbijo za svojo zveličanje in zveličanje svojega bližnjega. On je prosil duhovnike, da naj poživijo tretji red, kjer nazaduje, in da naj nove skupščine ustanovijo.

Papež Pij XI. je ob priliki sedemstoletnice smrti sv. Frančiška tudi vzpodbujal vernik, da bi več članov pridobili v red sv. Frančiška, in tisti, ki niso dosti stari, to se pravi otroci, naj pa postanejo vitezi sv. Frančiška. Vitezi so tisti, ki nosijo pas. In tako imajo priliko učiti se o življenju sv. Frančiška že zgodaj.

Da ne bi samo govorili ampak tudi dejansko pokazali, da se zanimajo za tretji red in ga ljubijo, so vsi papeži od Leona XIII. do Pija XI. bili člani. Tudi vladajoči papež Pij XII. je član tretjega reda sv. Frančiška.

Škofje sv. Cerkve, kakor papeži, so se zavedali potrebnosti tretjega reda sv. Frančiška, da prerodi sedanjo človeško družbo in povzroči živo katoličanstvo. Mnogi škofje celega sveta so člani tretjega reda, izmed teh najimenitnejši naše države in Kanade, in ti neprenehoma delajo, da bi vzpodbujali duhovnike in vernike za tretji red v svoji škofiji. Mnogo vernikov je sledilo priporočitvi papežev in škofov glede tretjega reda, mnogo jih pa še ni. Upajmo, da jih bo še dosti, ki hočjo biti vojaki pod zastavo sv. Frančiška.

Molitev je zlati ključ do božjih zakladov.

Molitev je prvo orodje pri hiši.

Molitev je ključ do dne in ključavnica za noč.

Molitev je revežev zdravilo.

Molitev je najtežje delo.

Molitev je denar, ki tudi v nebesih velja.

Molitev je zid v viharju.

Molitev dela iz kamenov kruh.

Molitev gor, blagoslov dol.

Molitev revežev oblake predere.

Kdor se sramuje jesti in moliti, mora tu in tam nesrečen biti.

Ne molijo vsi, ki roke sklepajo.

Kdor hoče prav moliti, mora z amenom končati.

Umrli so sledeči naročniki:

Joseph Shiltz, Biwabik, Minn.

Mrs. Margaret Zupanc, Rock Springs, Wyo.

Mrs. Rose Jaklich, Cleveland, Ohio.

John Lesar, Pueblo, Colo.

Marija Dezman, La Salle, Ill.

Zahvaljujejo se Bogu, Mariji Pomagaj, Frideriku Baragu za pridobljene milosti:

Uršula Zevnik, Mr. Andrew Pogacar, Mrs. Ohlin.

BOG PLAČAJ, DOBROTNIKI

ZA LIST — P. Pipan 50c, John Simec \$1, J. Pavlin \$1, T. Subic \$2, F. Suhadolnik \$1, J. Kasun \$1, M. Hochevar \$2.

ZA SEMENIŠČE, Tabernakelj, Kruh Sv. Antona, Studente in drugo — A. Pogačar \$5, M. Ahlin \$2.50, K. Lopic \$4.50, A. Nemgar \$1, L. Prebil \$3, T. Zdešar \$1, M. Trinko \$5, U. Zevnik \$5, M. Safran 50c, K. Ferk \$2.50, A. Rupert \$2, Mrs. Nahtigal \$5.50, T. Archul \$5, Mrs. Peterka \$2, A. Judnich \$1, M. Smrekar \$2.50, A. Kodrič 50c, A. Antolich 50c, I. Varšek \$1, J. Schmidt \$1, C. Pristopec \$1, M. Koren \$1, A. Zokal \$1, M. Pančur \$2, M. Vidmar 50c, J. Russ \$1, Mrs. A. Zatkovich \$2.50, F. Tratnik 50c, N. N. \$5, K. Starec \$1, J. Kebe \$1, F. Bachnik \$1.50, A. Nemanich \$4, K. Varšek \$1.50, A. Kovačič 50c, A. Nemgar 50c, L. Bučar \$1.50, A. Chuchnik \$5, A. Setničar \$2, FF. Flajnik \$3, A. Zupančič 50c, M. Lavtizar \$6.50, N. N. \$5, L. Teush \$1, R. Jakša \$2, J. Pintar \$1, M. Sternisha 50c, J. Ozbolt \$1, N. N. \$1, A. Perušek \$1, A. Oratch \$5, Mrs. T. Sulzer \$3, M. Shircel \$1.20, V. Slana 50c, E. Oswald 50c, Mrs. Repush 50c, A. Brakovich \$3.

ZA LUCKE — M. Gradishar \$3, J. Fabjan \$1, T. Erjavec \$2, M. Marosh \$2, J. Hochvar \$2, U. Crnkovich \$1, J. eHočvar \$1, J. Fugina \$1, E. Oswald \$2, L. Bozich \$1, J. Savršnik \$2, G. Jurjevic \$2, F. Sedmak \$1, I. Zalar \$2, R. Drescic 50c, G. Mlakar \$3, J. Debevec \$1, Mrs. Jalovec \$1, L. Dolinšk \$1, J. Pugelj \$1, F. Horwath \$1, J. Glivar \$2, P. Stimach \$1, J. Leskovec \$1, A. Dolčič \$5, J. Atzenbeck \$1, M. Hočevar \$2, A. Medvešček \$1, A. Pipan \$1, L. Mladich \$2.50, A. Sunja \$1, U. Ambrose \$1, J. Trusnik \$1, J. Hočevar \$5, M. Ahlin \$5, F. Kerhin 50c, F. Horzen \$2, F. Ivancec \$5, J. Zeman \$1, A. Coff \$1, M. Hajdinjak \$2, A. Malovasic \$1, U. Rovšek \$1, M. Meljac \$5, T. Lužar \$6, N. Grum \$1, J. Ozbolt \$1, F. Lon-

gar \$5, A. Kordan \$2, M. Jasnar \$1, M. Pavlesic 50c, K. Lopic \$1, L. Simonelic \$5, M. Vilar \$5, A. Kostello \$1, T. Centa \$1, A. Jerman \$1, B. Hren \$2, M. Marincic \$1, J. Maren \$1, V. Sustersic \$1.10, M. Strukel \$2, M. Schifrer \$3, F. Perovsek \$2, A. Novak \$5, M. Adluk \$1, F. Brezovar \$1, E. Kroman \$1, I. Gombac \$1, B. Brus \$1, M. Elnikar \$1, M. Toleni \$2, M. Horvat \$1, J. Kukman \$1, T. Gorjanc \$2, F. Topolka \$2, M. Pirnat \$3, L. Prebil \$2, I. Rezek \$1, J. Anzicek \$10, J. Sedmak \$2, G. Mocivnik 70c, M. Vrecko \$4, J. Kosarog \$1, F. Florence \$5, T. Zdesar \$1, J. Okoren \$6, M. Meznaric 50c, M. Trinko \$5, F. Govze \$2, A. Somrak \$5, T. Hren \$2, R. Ujčić \$2, M. Oblak 50c, A. Steblaj \$7, L. Mortl \$1, M. Milavec \$10, J. Kordish \$1, M. Laurich \$1, J. Zdajnar \$1, M. Madronich 50c, M. Hoge \$1, R. Znidar \$1.50, A. Tekauc \$1, M. Nemanich \$1, Trunkel \$1, J. Smrdel \$5, M. Jarnevec \$3, M. Tkalcich \$1, J. Glinsak \$2, B. Klepec \$1, A. Kozjek \$5, F. Mesojedec \$5, M. Jersin \$1, J. Vidergar \$1.50, Mr. Shnelar \$1, Mrs. Taljan \$1.50, A. Colnar \$1, M. Medved 50c, M. Prelovsek 50c, M. Mavrin 50c, C. Kuhar \$1.50, Mrs. Taubi 50c, F. Holesek \$1.50, M. Denčar 50c, F. Zajc 50c, Mrs. Gosar \$1, A. Kochan \$2.50, M. Zabret \$5, E. McCabe \$1, R. Habjan \$1, M. Koshak \$1, K. Lopčić \$2, B. Evans \$2, G. Raly \$1, Mrs. M. Jereb \$1, J. Simec \$2, Mrs. M. Slanovich \$2, Mrs. M. Yerman \$2, Mrs. J. Šenica \$2.50, J. Roncevic \$1, C. Remec \$5, Mrs. A. Miklavcic \$1, A. Prijatelj \$1, M. Burkatt \$2, I. Kirn \$5, A. Perušek \$2, Mrs. L. Mihelich \$1, J. Dragovan \$1, Mrs. J. Troja \$1, M. Korenčan \$4, Mrs. R. Deyak \$1, C. Zagar \$2, N. J. Vranichar \$1, R. Jaklic \$5, L. Sporar \$5, M. Erdaltz \$1, A. Plavec \$2, J. Paukovich \$1, F. Ash \$2, J. Florjance \$3, M. Kovec \$1, J. Korian \$5, A. Svegl \$1, F. Marolt \$2, F. Coz \$1, H. Zobec \$5, F. Pirman \$2, Mrs. Baraga \$1, A. Banich \$2, J. Furlan \$3, O. Slanc \$1, F. Gregorcic \$2, M. Boben \$2, T. Grum \$2, K. Judnik \$5, T. Zortz \$6, M. Novlan 50c, M. Sellak \$2, F. Drobnic \$1, J. Volf \$1, J. Merhar \$5, R. Stancar \$2, J. Sterbenz \$2, J. Kocjancic \$5, R. Semenc \$2, F. Snyder \$1, A. Domitrovich \$2, M. Chernich \$2, A. Zaller \$1, L.

Zaletel \$6, M. Brezar \$2, J. Mihe-lich \$10, M. Brtchie \$1, J. Judnik \$15, Mrs. Perko \$1, F. Bruder \$1, M. Nainiger \$5, F. Martincic \$2, A. Zadnik \$2, M. Kovacic \$1, M. R. Markel \$2, L. Kobilsek \$2, F. Klan-car \$1, A. Vahcic \$2, A. Kodric \$2, F. Pogacnik \$2, U. Muren \$1, H. Weber \$5, M. Kobe \$1, M. Knauss \$1, F. Urajnar \$1, C. Bon-cha \$2, A. Palcher \$2, F. Marolt \$2, N. N. \$1, H. Zore \$1, P. Beki-na \$2, A. Retelj \$1, A. Kanda \$1, J. Adamic \$1, A. Tome 50c, M. Habjan \$2, A. Antolich \$1, F. Gor-nik \$1, A. Stupnik \$2, C. Rozman \$6, A. Unetich \$1, A. Stefanich 50c, Mrs. Skul \$2.50, A. Braeger \$5, F. Sneyder \$5, E. Gabrenja \$1, K. Kolar \$5, K. Gersic \$1, M. Haff-ner \$1, M. Noda \$10, M. Velikaz \$2, M. Tezak \$2, F. Hudak \$10, F. Ambroz \$1, M. Tometz \$5, T. Mozich \$5, L. Sagadin \$1, F. Jarc \$1, L. Kozuh \$10, A. Udovich \$1, A. Kastelic \$2, M. Smrekar \$1, N. N. \$1, H. Zgajnar \$5, M. Pornath \$10, M. Spehar \$1, A. Polis \$1, H. Osaben 50c, E. Bozner \$1, M. Mo-rette \$3, J. Okorn \$1, R. Usenick \$2, I. Varsek \$1, J. Kerzner \$2, F. Pajk \$2, J. Brezic 50c, Mrs. Le-var \$2, J. Schmidt \$2, K. Toporis \$1, M. Koklic \$1, K. Lasich \$5, U. Bogolin \$2, C. Pristopec \$2, M. Koren \$10, M. Merver \$5, F. Holst \$2, M. Zagar \$2, J. Zabukovec \$2, J. Jelencic \$5, J. Traven \$2, L. Kosnik \$5, M. Pogacnik \$5, F. Verhovec \$5, C. Urbas \$1, J. Tutin \$1, L. Pavsek \$1, F. Jeran \$1, A. Jerina \$1, T. Rolich \$2, F. Kova-cich \$2, J. Turk \$5, M. Javornik \$3, T. Drcar \$6, J. Ternel \$1, A. Strukel \$1, A. Kobal \$2, H. Petac 50c, J. Marolt \$1, M. Papesh \$1, J. Velich \$2, A. Zokal 50c, J. Ko-cin \$3, M. Pancur \$2, M. Polajnar \$1, U. Strubel \$3, M. Vidmar \$6, P. Lusbina \$2, J. Bradach \$2, Mrs. M. Grill \$1. (Dalje prihodnjič.)

ZA APOSTOLAT — J. Smrekar \$30, J. Kaseck \$10, L. Dolinsek \$2, Mrs. J. Klobucar \$10, R. Kaucic \$10, M. Safran \$1, M. Nemanic \$10, M. Marenich \$20, P. Lubsina \$10, M. Bizjak \$10, A. Tomsic \$30, J. Ray \$20, F. Tolar \$10, C. Verbic \$10, J. Malinsek \$10.

ZA BARAGOV ZVEZO — F. Ivancec \$1.50, M. Chernich \$1, L.

Zaletel \$1, F. Pogacnik 50c, M. Habjan 50c, A. Skrinar \$3, J. Russ 50c, Dr. sv. Rešnjega Telesa, Cleveland \$20, A. Chuchnik \$5, M. Novak \$1.50, K. Savnik \$2, K. Cesar 50c, N. J. Vranichar \$5.

ZA MISIJONE — U. Zevnik \$5, M. Chernich \$1.

ZA MOLITVENO FRONTO — J. Skerl 50c.

ZA SV. MASE — F. Sedmak \$1, G. Mlakar \$3, T. O'Koren \$5, M. Bedenko \$1, J. Kascek \$5, Mrs. Jalovec \$3, Mrs. Baer \$2, U. Lovko \$8, F. Horwath \$1, A. Pipan \$1, J. Trusnik \$2, A. Kozel \$1, J. Hočevar \$10, J. Skufca \$2, M. Debelak \$2, A. Malovasic \$1, J. Trampus \$2, M. Pavlesic \$4.50, L. Simonelic \$5, A. Nemgar \$2, J. Primozich \$1, J. Janezich \$2, I. Rezek \$1, J. Sedmak \$2, M. Zelle \$2, R. Zupancic \$45, G. Mocivnik \$2, M. Vrecko \$1, M. Koman \$3, R. Kaucic \$1, T. Zdesar \$1, A. Berus \$5, F. Govze \$2, T. Hren \$1, R. Ujeic \$2, L. Mortl \$1, M. Laurich \$1, J. Brodnik \$2, J. Smrdel \$6, M. Tkalcich \$3, L. Gregorcic \$2, M. Saffran \$1, J. Vidergar \$3, M. Krasovec \$1, A. Petric \$1, M. Movrin \$2, Mrs. Taljan \$1, Mrs. Selak \$2, A. Brtina \$2, A. Krech \$2, J. Habjan \$1, A. Colnar \$5, M. Medved \$2, M. Prelovsek \$8, A. Osolnik \$5, J. Anzlovar \$2, G. W. Raly \$6, Mrs. M. Jereb \$1, Mrs. M. Yerman \$8, Mrs. F. Borochan \$1, A. Judnich \$2, Mrs. L. Mihelich \$5, Mrs. J. Troja \$1.50, R. Jaklic \$30, F. Kokel \$10, J. Malovic \$30, F. Pirman \$3, G. Strajnar \$1, F. Drobnic \$1, F. Plautz \$1, F. Snyder \$2, L. Zaletel \$3, Mrs. Perko \$2, F. Bruder \$15, M. Nainiger \$1, A. Yohovic \$1, F. Pogačnik \$1, M. Knauss \$1, C. Boncha \$3, A. Retelj \$1, J. Adamic \$2, A. Tome \$2, Mrs. Starec \$30, A. Polis \$1, H. Ošaben \$2, E. Bozner \$4, M. Morete \$1.25, R. Usenick \$5, I. Kerznar \$1, F. Pajk \$1, A. Stiglitz \$1, J. Brezic \$1, Mrs. Levar \$3, M. Marenich \$1, K. Toporis \$4, J. Velich \$3, R. Ajcic \$5, A. Zokal \$1, J. Kocin \$2, J. Berus \$1, M. Vidmar \$1, P. Lubšina \$3, J. Bradach \$3, M. Perušek \$1, A. Masel \$2, A. Pasarich \$4, K. Kolenc \$1, A. Peterlin \$1, G. Kobe \$2, M. Skulj \$5, F. Drassler \$2, S. Young \$3, A. Jerman \$1,

U. Taucar \$1.25, U. Ivšek \$1, J. Kastelec \$2, P. Ancelj \$3, F. Jermenc \$2, R. Čič \$7, M. Veselic \$1, J. Pavlesic \$3, Mrs. Rotar \$1, Mrs. Snyder \$2, Mrs. F. Sardoch \$11, R. Kočevar \$2, R. Zallar \$2, F. Tratnik \$1, Mrs. M. Sajovec \$5, Mrs. J. Kocjancic \$1, F. Skulj \$1, L. Matkovich \$2, Mrs. J. Sladich \$1, Mrs. J. Bojanc \$3, Mrs. M. Kurent \$1, M. Pavlesic \$6.50, Mrs. M. Sodec \$2, Mrs. M. Ajster \$2, Mrs. F. Grile \$2, P. Prah \$3, K. Starec \$2, Mrs. Jenskovec \$2, J. Kebe \$4, M. Kranjec \$5, M. Hribar \$2, A. Anzlovar \$2, M. Habjan \$5, C. Verbic \$30, J. Smrekar \$3, A. Nemanich \$1, E. Loncarich \$1, J. Bovitz \$3, L. Lindic \$5, J. Petravcic \$5, M. Merkel \$10, M. Gornik \$1, J. Makovic \$2, C. Pogorelec \$2, M. Perhne \$1, M. Zore \$1, A. Chuchnik \$5, M. Laus \$1.50, J. Vidergar \$5, A. Novak \$3, J. Perusek \$5, M. Agnich \$1, F. Petelin \$1, K. Misika \$2, M. Srebernak \$2, A. Setnicar \$2, M. Pavcek \$3, M. Golobich \$1, M. Koshmerl \$1, K. Lovrin \$5, K. Savnik \$3, K. Cesar \$5, M. Stimac \$1, M. Trusnik \$4, J. Smrekar \$7, M. Punchedar \$5, J. Gradishar \$5, V. Marn \$2, M. Mlinar \$3, F. Gliha \$3, A. Zupancic \$2, J. Hočevar \$5, K. Fabac \$3, P. Stimac \$3, M. Bostjancic \$1, T. Banich \$1, J. Shiltz \$1, A. Baznik \$1, T. Gillach \$5, N. N. \$4, Mr. Perko \$1, C. Jenko \$2, K. Modrcin \$1, J. Russ \$9, A. Suhadolnik \$12, A. Zupancic \$3, J. Poljak \$4, S. Kamicar \$3, L. Taush \$3, J. Pavec \$1, M. Ohlin \$10, R. Jaksa \$1, C. Govednik \$3, R. Bizjak \$25, M. Sternisha \$4, S. Petric \$1.50, A. Russ \$1, J. Pintar \$2, P. Majerle \$1, M. Bresar \$3, F. Grill \$1, C. Planinsek \$5, J. Stimec \$3, L. Zakovich \$1, J. Ozbolt \$3, J. Simec \$2, M. Simec \$3, M. Draz \$5, A. Rosich \$3, M. Smrekar \$1, A. Skolaris \$1, J. Gombac \$2, A. Oratch \$1, M. Kurent \$2, Mr. J. Muhich \$2, Mrs. T. Sulzer \$2, J. Petrincic \$25, M. Laurich \$8, M. Yagric \$1, A. Toman \$2, J. Perme \$3, M. Petelin \$1, E. Pakez \$2, M. Bizjak \$2, V. Slana \$2, J. Korosich \$1, R. Tometz \$25, L. Zorko \$3, J. Intihar \$1, C. Malinsek \$3, F. Kozel \$1, J. Pucel \$1, M. Perušek \$2, M. Hočevar \$1, M. Perušek \$2, Dr. Marija Pomagaj \$5, P. Kobal \$3, Mrs. M. Grill \$3, N. Vraničar \$3, E. Planinsek \$10, G. Laurich \$5.

2038 W. 22ND PL.
CHICAGO, ILL.